

De burde vært litt strengere

KHiO ble for sløvt for «sommerkroppen»-tegneren.

Jenny Jordahl i
Min studietid
side 19

STUDENTER SKAL
KONKURRERE I
«FARLIG» FAG:

Byggeklosser kan bli bioterror

Kultur side 16 og 17

«Tankesmier
som Civita snylter
på legitimiteten
til den ordentlige
forskningen.»

Vilde S. Imeland, redaksjonsleder

Kommentar side 2 og 3

SYKEPLEIER- OG
YRKESLÆRERSTUDENTER:

Halvparten opplever kollokvie-krangling

Nyhet side 6

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 68, utgave 21 | www.universitas.no | onsdag 27. august 2014

■ Siv Jensens produktivitets-
kommisjon skal «effektivisere»
høyere utdanning.

■ Studenter, fagbevegelsen
og SV er bekymret.

FRYKTER KOMMERSIALISERT UTDANNING:

Kan bli katastrofalt

Nyhet side 4 og 5

Ellen Dalen: leder i Norsk
tjenestemannslag ved UiO.

BEST PÅ PENSUM

Din pensumliste på akademika.no/pensum

akademika

fb.com/bokhandel

[@akademika_no](https://twitter.com/akademika_no)

[@akademikaas](https://www.instagram.com/akademikaas)

[linkedin.com](https://www.linkedin.com/company/akademika)

MERE.
FLERE.
STØRRE.

ATHLETICA BLINDERN ÅPNER 20. AUG!

www.sio.no/trening

ATHLETICA

redaktør: **Geir Molnes**
geir.molnes@universitas.no 993 35 518

redaksjonsleder: **Vilde Sagstad Imeland**
vildesi@universitas.no 993 51 017

fotosjef: **Hans Dalane-Hval**

desksjef: **Håkon Sukuvara**

nettredaktør: **Petter Fløttum**

magasinredaktør: **Thea Storey Elnan**

MENINGER

Debattkneblerne

Er du tilhenger av en informert offentlig debatt? Selvfølgelig er du det. Det samme er forhåpentligvis ledelsen ved både Høgskolen i Oslo og Akershus og Universitetet i Oslo. Likevel bidrar begge institusjonene til å svekke debattens kår.

Mye av det viktigste som skjer i det offentlige, foregår i det skjulte. Universitetet i Oslo sender ikke ut pressemeldinger når interne ubehageligheter avdekkes. Som når de ved en feiltagelse la ut personnumrene og karakterutskriftene til en rekke jusstudenter, og dermed brøt personopplysningsloven, slik Universitas skrev i semesterets første utgave. Denne uka kan du lese mer om at Datatilsynet nå krever «umiddelbare grep», for å hindre at lignende feil skjer igjen. Vi fikk ingen pressemelding om det heller.

Ofte er det slik at de eneste som kjenner til slike saker ønsker at sakene aldri skal se offentlighetens lys. Det er forståelig. Det er ikke gøy å tabbe seg ut, og enda mindre festlig blir det når tabben synliggjøres for alle og enhver.

Heldigvis finnes det måter å skaffe informasjonen som ingen vil dele. Offentlighetsloven gir alle muligheten til å be om innsyn i korrespondansen mellom offentlige organer. Denne korrespondansen loggføres i postlister, som egentlig skal oppdateres fortløpende. Men realiteten er ganske annerledes.

En gjennomgang Universitas har gjort viser at halvparten av dokumentene i Høgskolens postjournal i uke 33 var mer enn én måned gamle. Tilsvarende tall for UiO er på 20 prosent. I gjennomgangen ble det funnet dokumenter med dokumentdato helt tilbake til 2006. UiO kjøper kommunikasjonstjenester fra Gambit for inntil én million kroner i året, blant annet får de hjelp til mediehåndtering og omdømmebygging. Kanskje noe av pengene kunne ha gått til å styrke journalføringen i stedet?

For hva hvis noen av de åtte år gamle dokumentene kunne kastet et nytt lys over viktige fremtidige beslutninger ved Universitetet? Da ville ingen fått vite noe om det før det var for sent. Og en offentlig diskusjon som kunne endret sakens utfall, ville aldri funnet sted.

I denne ukas avis gir gravejournalist Vegard Venli og generalsekretær Arne Jensen i redaktørforeningen Høgskolen i Oslo og Akershus og Universitet i Oslo det glatte lag for den trege journalføringen. Praksisen forsurer ikke bare tilværelsen til pressefolk som ønsker gode saker. Den svekker også den offentlige debatten, og hindrer at viktige prosesser blir drøftet i en arena som er tilgjengelig for alle.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Monica Reigstad**
monica.reigstad@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Tankesmienes kvasiforskning er et større problem enn politisert vitenskap.

Snylterne i smia

Kommentar

Vilde Sagstad Imeland,
redaksjonsleder

I en kronikk i Aftenposten 19.august kritiserer redaktør Nina Kristiansen forskere for å være gjerrige med kunnskapen sin. Hun etterlyser en større velvilje når det gjelder å popularisere og tilgjengeliggjøre forskningen, slik at det blir mulig for folk flest å forstå den. Samtidig som forskerne får kritikk for å være tilbakeholdne, okkuperer de såkalte tankesmieni stadig mer av det som tidligere var forskernes domene i den offentlige debatten.

I forrige uke blogget Kristin Clemet om forholdet mellom forskning og politikk. Selv om Clemet applauderer det hun kaller en kunnskapsbasert politikk, advarer hun samtidig mot for utstrakt

«Der akademisk forskning må forholde seg til forskningsetikkloven og strenge etiske retningslinjer, kan tankesmiene gi blaffen i etikken»

bruk av forskning i den politiske debatten:

«Politikere (mis)bruker forskning som debattstoppere, mens forskere (mis)bruker sin posisjon til å fremme politikk.»

Når politikere veiver med forskning er det sjelden overraskende at resultatene støtter akkurat deres egen politikk. I lys av slike situasjoner har Clemet et poeng når hun angriper bruken av det forslitte argumentet «forskning viser». Politikere kan bestemme seg for hva de mener, for deretter å finne argumentene som passer.

Men i samme åndedrag som Clemet problematiserer bruken av forskningsresultater til inntekt for en politisk agenda, peker hun på Civita – tankesmia hun selv leder – som løsningen på problemet. Fordi forskere aldri vil bli

helt verdinøytrale, kan man like gjerne høre på Civita, som har en uttalt politisk agenda.

Det at en sosialdemokrat forsker på velferdsstaten, gjør ikke at ideologien styrer funnene til vedkom-

Meninger

Universitas gir deg meninger fra verdens studentaviser

TRONDHEIM

Under Dusken

Før årets fadderperiode gikk fadderutvalget og Quak ut i Adresseavisen og sa at de ønsket å fjerne drikkepresset fra fadderukene gjennom å legge opp til mer alkoholfrie arrangement. Fadderutvalget tallfestet til og med dette målet. Halvparten av arrangementene deres skulle være alkoholfrie. Det er godt nytt for den delen av studentmassen som ikke synes to uker med flatfyll høres ut som en god måte å bli kjent med folk på. Der ser nemlig ut til å vær en sammenheng mellom hvor godt du trives i fadderuken og hvor godt du trives senere.

WASHINGTON D.C

The GW Hatchet

If you thought you were attending a school that prioritizes political science and international affairs, think again. In recent years, GW has looked to expand its reputation beyond one rooted in location and politics. While a banner that reads «In the White House or at GW, four years can change the course of history» is still emblazoned on Gelman Library's exterior, just across the street, a \$275 million Science and Engineering Hall has risen out of the ground.

KØBENHAVN

For andet år i træk går Studenterrådet med, når Copenhagen Pride afsluttes med en stor parade gennem byen. I år går vi sammen med studenterrepræsentanter fra hele landet samlet i Danske Studerendes Fællesråd, og i paraden får vi også selskab af Københavns Universitet, hvor alle studerende såvel som ansatte i fællesskab er inviteret med. Vi er med for at holde en fest for mangfoldigheden. Fordi vi ikke tager mangfoldigheden for givet. Både i Danmark og ude i den store verden kan det være svært ikke bare at være som alle de andre.

BERGEN

Puppeblotting for gratis drinker og simulering av sex-stillinger er blant hendelsene K7 Bulletin har avdekket at har funnet sted under årets pub-til-pub-runde. Det komme ikke som noen overraskelse. Å høre historier som dette er vi vant til. At noen sier ifra er derimot mindre vant til. Det gjør tredjekullist Andreas Hauge. I et leserinnlegg i denne utgaven av K7 Bulletin anklager han studentforeningen for i praksis å se gjennom fingrene med at førstekullsstudentene utsettes for et uakseptabelt drikke- nakenhets- og sexpress. Han kan være verdt å lytte til.

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

mende. Det er et langt større problem at tankesmier som Civita snylter på legitimiteten til den ordentlige forskningen. Civitas såkalte «rapporter» setter stadig oftere dagsorden for den politiske debatten. Men der akademisk forskning må forholde seg til forskningsetikkloven og strenge etiske retningslinjer, kan tankesmiene gi fullstendig blaffen i etikken.

Et eksempel: Dersom en forsker kommer over et funn som ikke støtter den hypotesen hun arbeider ut ifra, er

hun forpliktet til å opplyse om dette i sin publikasjon. Civitas interne etiske retningslinjer er derimot ikke tilgjengelige noe sted. Tankesmia har et eget fagråd bestående av professorer og andre vitenskapsfolk. Det skal kanskje garantere for kvaliteten, men leser du en Civita-rapport vet du likevel ikke om det som «rapporteres» er resultatet av at vesentlig informasjon har blitt utelatt eller ei. At Civita har «klargjort sitt politiske ståsted» er i denne sammenheng en mager trøst.

Forskere har et stort ansvar for å delta i den offentlige debatten og kan i kraft av sin ekspertise opplyse allmennheten om hvorvidt tankesmiens rapporter holder vann. De må lytte til Nina Kristiansen, og ta opp kampen med tankesmiens kvasiforskning. Ikke for å bli sitert i nok et «forskning viser»-argument, men for å hindre at forskningen taper terreng og blir et utvannet begrep uten noe som helst slagkraft.

vildesi@universitas.no

Øyeblikket

av Eskil Wie

Selfie heaven: Selfie, fargepulver og hærskarer av unge jenter; det var hovedsakelig det som skjedde under fargeløpet i Holmenkollen lørdag. Sært; men morsomt; mener fotografen.

LES OGSÅ ANMELDELSE S. 22

UNIVERSITAS

Tips oss

tips@
universitas.no

Følg oss

På papir hver onsdag,
på nett hele tiden:

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas_no

instagram: **Universitassen**

For oppdaterte studentnyheter.

nyhetsredaktør: Eirik Omvik
eiriknom@universitas.no 924 93 243

NYHET

Overflødige eiendomsmeglere

OVERFLOD: Denne høsten starter over 800 studenter på sitt første år for å utdanne seg til å bli eiendomsmeglere.

Styreleder Tormod Boldvik i Norges Eiendomsmeglerforbund mener det ikke er jobb til alle.

– Det er ikke tvil om at opptaket på eiendomsmeglerstudiet er stør-

re enn behovet på kort sikt, men dette kan endre seg raskt, sier han til Finansavisen.

I 2013 ble det tatt opp 685 studenter til eiendomsmeglingsstudiet ved BI. 480 studenter har hittil sagt de skal gå videre på det andre året.

Dermed er frafallet på 30 prosent, skriver Finansavisen.

Høyskolekutt

POLITIKERKUTT: Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen (H) ønsker å legge ned alle høyskolene i Nord-Norge. Han ønsker bare ett eller to universitet i landsdelen. Det skriver avisen Fremover.

Dermed står høyskolene i Nesna, Narvik og Harstad i fare for å bli lagt ned.

«Departementet ser at Nord-Norge er noe mer moden for strukturelle endringer enn en del andre steder i landet», står det blant annet å lese i et brev som kunnskapsministeren har sendt til ledelsen ved Universitetet i Tromsø.

– Den 5. september møter kunnskapsministeren ledelsen for høyskolene og universitetene i Nord-Norge til dialogmøte i Bodø om den planlagte omstruktureringen, skriver Fremover.

Færre jobbtilbud

KARRIERE: Det har blitt vanskeligere å få jobb før studieslutt for sivilingeniørstudentene. I fjor fikk 93,9 prosent av studentene jobb før masteroppgaven var levert. I år har andelen sunket til 77,9 prosent, skriver Dagens Næringsliv, som har hentet tallene fra studentforeningen «Teknologiporten» sin arbeidsmarkedsundersøkelse for våren 2014.

Leder Ragnhild Brekke i Teknologiporten tror noe av nedgangen skyldes variasjoner i markedet, spesielt i olje- og gassnæringen.

– Tross usikkerhet i norsk økonomi og for øvrig dårlige tider i Europa, er NTNU-studentene fortsatt meget attraktive. Jeg tror ingen av mine medstudenter er bekymret for jobbmulighetene, sier hun.

UNIVERSITAS FOR 25 ÅR SIDEN

Universitas nr 10, 1989

UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

« Onsdag 2. september avsluttet Ingjald Ørbeck Sørheim og brødrene Klingenberg fra Blindern studenthjem, årets svømmesesong, kan Universitas' sportsmedarbeider fortelle. Løypa, om man kan si så om en svømmerute, gikk fra Kongen til Dronningens restaurant. Vær – og føreforhold var ideelle, vannet lot seg svømme i, og et dypt nattemørke hvilte over begivenheten. De tre helter ble belønnet med champagne.

Universitas nr 8, 1964

Frykter effe

Skeptisk: – Jeg er redd for at kommisjonen kommer til å forsterke satsningen på kvantitet og ikke på interessant forskning, sier Torgeir Fulkernes (SV) om regjeringens produktivitetskommisjon.

Regjeringen skal effektivisere samfunnet med egen produktivitetskommisjon. – Undervisningen til studentene kan bli dårligere, sier utdanningspolitisk talsmann i SV Torgeir Knag Fylkesnes.

Utdanningspolitikk

tekst Eirik Omvik og Halvard Dypvik
foto Hans Dalane-Hval

Finansminister Siv Jensen ønsker å gå det norske samfunn etter i sømmene. Derfor har hun opprettet en egen «produktivitetskommisjon» som skal se på hvordan samfunnet kan bli mer effektivt.

Denne høsten skal kommisjonen legge hodene i bløt. Ett

av målene for kommisjonen er å gjøre norsk høyere utdanning mer effektiv.

Arbeidet vil munne ut i en rapport som vil kunne påvirke arbeidet til Kunnskapsdepartementet de kommende årene.

De store talls forbannelse

Utdanningspolitisk talsmann for SV, Torgeir Knag Fylkesnes, frykter «de store talls forbannelse».

– Jeg er redd for at kommisjo-

nen kommer til å forsterke satsingen på kvantitet og ikke på interessant forskning, sier Fylkesnes, som er medlem av Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget.

Han frykter at resultatet kan bli et jag etter flest mulig kandidater og vitenskapelige artikler, mens kvaliteten på begge deler går ned.

ektiviseringspress

Har foreslått kutt

Også leder i Norsk studentorganisasjon (NSO), Anders Kvernmo Langset, har reagert på kommisjonen.

– Kommisjonen er øverst på den politiske dagsordenen, sier NSO-lederen.

Han viser til at Siv Jensen i sommer nevnte kommisjonen på lik linje med statsbudsjettet og skattelette for bedrifter i et intervju med Dagens Næringsliv.

– Lederen av kommisjonen, Jørn Rattsø, har tidligere foreslått mange kutt i offentlige midler. Vi forholder oss skeptiske, men ser på dette med interesse, sier Langset.

Dansk smørbrødtype

Produktivitetskommisjonen skal trekke på erfaringer fra lignende

kommisjoner i andre land, deriblant Danmark.

Den danske kommisjonen har foreslått følgende:

- Studier bør finansieres etter jobbmuligheter og forventet lønn.
- Studenter bør kun få pengestøtte for fullført grad og ikke for antall studiepoeng.

Bekymret

– Vi er bekymret for at forslagene til kommisjonen vil være inspirert av den danske kommisjonens arbeid, sier Ellen Dalen i Norsk Tjenestemannslag ved Universitetet i Oslo (NTL UiO).

Hun viser til at lederen for den danske kommisjonen også sitter i den norske kommisjonen. I tillegg er den danske kommi-

sjonens arbeid allerede nevnt i revidert statsbudsjett.

– Budsjettet nevnte blant annet det danske forslaget om å justere studiestøtten ut ifra sysselsettingsgrad og lønn i yrket man utdanner seg til, sier fagforeningslederen.

Hun frykter konsekvensene for høyere utdanning i Norge.

– Universiteter og høyskoler skal forsyne hele samfunnet med kunnskap. Nå går retningen i at kunnskapsutviklingen skal rettes mot hva næringslivet har behov for. Det er katastrofalt, sier Dalen.

Vil følge med

NSO-leder Langset mener også at erfaringen fra Danmark gir grunn til bekymring.

– Forslagene derfra bryter med den norske modellen for høyere

Reagerer på «snever» kommisjon

Åtte av de ti medlemmene i produktivitetskommisjonen er økonomer.

Leder i Norsk Tjenestemannslag ved Universitetet i Oslo Ellen Dalen mener det gir et snevert perspektiv.

– Regjeringen viser udemokratisk sinnelag ved ikke å ha en bredde i kommisjonen. Man bruker bare økonomer i stedet for å inkludere andre samfunnsaktører – som for eksempel partene i arbeidslivet.

Hun mener ønsket om produktivitet må balanseres med hensyn til hva slags samfunn man vil ha.

– Alt handler ikke bare om økonomi, sier Dalen.

Utdanningspolitisk talsmann i SV, Torgeir Knag Fylkesnes, er også skeptisk til økonomenes overtall.

– Økonomer er en gruppe det er viktig å rådføre seg med. Men hvis du lar økonomene styre, så har du misforstått hva

man egentlig trenger. Hva vet egentlig økonomer om styring av universitetene? spør han.

– Vi trenger folk som forstår hvordan kunnskap utvikler seg, og som legger til rette for det, sier han.

Produktivitetskommisjonens leder – og samfunnsøkonom – Jørn Rattsø deler ikke bekymringen.

– Selv om mange av medlemmene har økonomiutdannelse, har de en variert bakgrunn fra ulike offentlige og private virksomheter, sier han.

Kritikken avfeies også av statssekretær i Finansdepartementet Paal Bjørnstad.

– Det ville vært udemokratisk hvis denne kommisjonen skulle bestemme viktige politiske vedtak, men den skal analysere hvorfor vi har hatt lav vekst og komme med forslag, sier han.

universitas@universitas.no

Produktivitetskommisjonen

- Produktivitetskommisjonen skal kartlegge årsakene til svak produktivitetsvekst og fremme konkrete forslag til løsninger.
- Kommisjonen er oppnevnt av Finansdepartementet og består av ti medlemmer.
- I 2015 skal kommisjonens arbeid legges fram i en rapport.

forslag til kutt.

Nyttig med danske innspill

Leder for produktivitetskommisjonen Jørn Rattsø mener det er liten grunn til bekymring.

– Selv om mulige forslag ligger et stykke fram i tid, er det lite trolig at vi vil fremme akkurat de samme forslag som ble fremmet i Danmark, sier Rattsø, som til daglig jobber som professor i samfunnsøkonomi ved NTNU.

Han mener det er smart å ha med lederen av den danske kommisjonen.

– Det er nyttig for å få innsikt i det danske kommisjonsarbeidet. I tillegg er han en erfaren og anerkjent samfunnsøkonom.

Nødvendig arbeid

Rattsø mener det er helt nødvendig å se på produktivitetsvekst i Norge.

– Det er riktig at vi ligger høyt når det gjelder brutto nasjonalprodukt (BNP) per innbygger og produktivitet. Men vi har også mer ambisiøse velferdsordninger enn mange andre land, sier han og legger til at Norge er avhengig av en økende produktivitet også i årene som kommer, fordi vi har høye lønninger, sier Rattsø.

Statssekretær Bjørn Haugstad i Kunnskapsdepartementet, sier i en kort kommentar at departementet vil vurdere kommisjonens anbefalinger når de kommer.

universitas@universitas.no

Studiegruppe: Forsteårs sykepleiestudenter ved Høgskolen i Oslo og Akershus er delt inn i tilfeldige grupper som de skal jobbe kontinuerlig med det kommende året. Fra venstre: Ida Andreassen, Andrea L. Landenget og Vilde Veiset.

Sykt mange kollokvie-konflikter

Halvparten av studentene ved sykepleierutdanningen opplever konflikt i studiegruppene. – Ikke overraskende, sier instituttleder.

Gruppe-gru

tekst Benedicte Tobiassen
foto Hans Dalane-Hval

– Det eneste jeg kan trekke frem som dårlig, er at vi er 15 stykker på gruppa. Det kan bli litt mange, sier Ida Andreassen.

Sammen med gruppekameratene Vilde Veiset, Andrea L. Landenget, Madiha Khawaja og Aidin Valdes går hun det første året på sykepleie ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA).

Så langt har gruppen ikke støtt på konflikt.

– Det kommer vel tidsnok, fleiper Valdes.

Inspirert av konflikt

En masteroppgave som har sett på konflikt i studiegrupper viser at halvparten av studentene ved bachelorutdanning i sykepleie og yrkeslærer har opplevd konflikt i gruppene sine (se faktaboks).

For 8 prosent av de spurte fikk konflikten alvorlige konsekven-

ser. Så alvorlig at det gikk ut over studentenes personlige trivsel.

Bak studien står Ingeborg Alexandersen, lektor ved Avdeling for sykepleierutdanning ved Høgskolen i Sør-Trøndelag.

– Jeg erfarte selv at det oppstod en konflikt da jeg gikk på masterstudiet, og det inspirerte meg til å skrive om temaet, sier hun.

Vennskap tok slutt

Under arbeidet med masteroppgaven møtte Alexandersen studenter som havnet i konflikter med alvorlige konsekvenser.

– For det første fungerte gruppene dårlig. Vennskap som hadde vart lenge, ble avsluttet og kontakten ble brutt da studiene var over. Det hadde også faglige konsekvenser som ikke ble vist på karakterer, sier hun.

Sammen med Sigrid Nakrem og Øyvind Kvello gjennomførte Alexandersen undersøkelsen blant sykepleiestudenter og yrkesfaglærere.

«Studiegrupper er en treningsarena for fremtiden i yrket som sykepleier. Da er man nødt til å kunne samarbeide med andre.»

Dag Karterud,

instituttleder ved Institutt for sykepleie ved Høgskolen i Oslo og Akershus.

Ikke overrasket

Dag Karterud er instituttleder ved Institutt for sykepleie ved HiOA. Han er ikke overrasket over at nesten halvparten av respondentene svarer at de har opplevd konflikt.

– Folk har forskjellig ambisjonsnivå og arbeidsmåte. Noen blir nisse på lasset, mens andre er mye mer aktive. Noen vil at deres syn og premisser skal gjelde for hele gruppa, sier han, og understreker at gruppearbeid er en viktig del av utdanningen.

– Studiegrupper er en trenings-

arena for fremtiden i yrket som sykepleier. Da er man nødt til å kunne samarbeide med andre, sier Karterud. Han foreslår å snakke ut om det som er vanskelig hvis man skulle støte på konflikt.

– Man må bli enige om samarbeidet, hvilke forventninger man skal ha til gruppa, og hva man ønsker å få ut av det.

Bra med forskning

Karterud mener også at de som underviser på utdanningene må gjøre sitt for å bidra til at gruppearbeidet blir så bra som mulig.

– Lærerne må se, og legge til rette, for at studentene er ulike. Slik kan alle få noe ut av undervisningen. Hos oss fungerer det veldig bra, og lærerne løser som oftest konflikter på laveste nivå.

Instituttlederen synes det er bra med forskning som ser på gruppekonflikter, slik Alexandersen har gjort.

– Dette er kanskje kjernen i det vi driver med, metodisk. Jeg har ikke satt meg så godt inn i det, men jeg mener det er all grunn til å forske, blant annet for å kunne skolere medarbeidere og veiledere.

Lærer av hverandre

Studentene tror en av grunnene til at man støter på konflikt i studie-

grupper er at folk er forskjellige, og at noen ikke slipper til ordentlig.

– Noen dominerer mye, mens andre er mer stille av seg. Det kan jo fort bli vanskelig, sier Andreassen.

– Men så lærer man jo av hverandre. Man får prøvd ut nye ting, ikke bare det man selv kan og vet. Kanskje lærer man noe nytt om seg selv underveis, og det er jo bra, sier Landenget.

benedicte.tobiassen@universitas.no

Konflikt i studiegrupper

- Artikkelen «Konflikter i studiegrupper – forekomst og konsekvenser for læring og trivsel» ble publisert i februar i år, basert på en undersøkelse gjort i 2009.
- 359 respondenter fra bachelorutdanning i sykepleie og yrkeslærer.
- 49,2 % av respondentene hadde opplevd konflikt i en studiegruppe.
- Flesteparten vurderte konfliktens konsekvenser som små eller nøytrale.
- 8,3 % svarte at konflikten hadde alvorlige konsekvenser.

Du lærer noe nytt hver dag.

Hos Humac får du 10 % studentrabatt på Mac og iPad.*
I tillegg gir vi deg 50 % studentrabatt på Office 365.**

Humac
23 40 70 00 | humac.no

humac

TM and © 2014 Apple Inc. All rights reserved.

* Rabatt på Mac og iPad krever dokumentasjon av skolebevis/semesterkort. Rabatten gjelder ikke på Mac Pro.

** Rabatt på Office 365 gjelder varenr: QQ2-00074 MS Office 365 Personal/NO 1-bruker.

Vi tar forbehold om utsolgte varer, pris- og trykkfeil. Rabattene gjelder tom. 30. september 2014, eller så lenge lageret rekker. Gjelder ikke ved kjøp på web.

SLAKTER JOURNALFØRINGEN VED OSLOS STØRSTE LÆRESTEDER:

– Svekker offentlig debatt

Både Høgskolen i Oslo og Akershus og Universitetet i Oslo er journalførings-sinker. – Hindrer viktige diskusjoner, mener Arne Jensen i Redaktørforeningen.

Offentlighet

tekst Ragnhild Sofie Selstø og
Halvard Dypvik
foto Matthis Kleeb Solheim

– Dette svekker åpenbart offentlighetsprinsippet, sier generalsekretær Arne Jensen i Norsk Redaktørforening.

Han reagerer på gjennomgangen som Universitas har gjort av Universitet i Oslo og Høgskolen i Oslo og Akershus sin journalføring.

Gamle dokumenter

Ifølge Offentlighetsloven skal dokumenter i offentlig sektor være tilgjengelig «fortløpende» (se faktaboks).

Av de i alt 1989 dokumentene som er ført inn i UiOs tilgjengelig internett-journal for uke 33, har hele 20 prosent av tilfellene dokumentdato som er én måned eller eldre enn journaldatoen. I tillegg er 4,5 prosent av dokumentene fra 2013 eller tidligere.

For den samme uken ved HiOA var halvparten av totalt 249 dokumenter én måned eller eldre.

To av dokumentene ved UiO har dokumentdato fra 2006. Disse ble først journalført denne måneden, åtte år senere.

– Lovbrudd

Vegard Venli, gravejournalist i Kommunal Rapport, mener UiO dermed bryter norsk lov.

– Det er hårreisende at en akademisk institusjon kan bruke to år på å journalføre dokumenter og gjøre dem kjent for allmennheten. Det er et soleklart brudd på norsk lov, sier han.

Universitas har vært i kontakt med UiO, men det lyktes ikke Universitet å finne noen som kunne

Bekymret: Arne Jensen i Norsk Redaktørforening mener treghet i postjournalføring hos UiO og HiOA er problematisk og svekker offentlighetsprinsippet.

Offentlighetsloven

■ Formålet med offentlighetsloven er å legge til rette for at offentlig virksomhet er åpen og gjennomskiktig, for slik å styrke informasjons- og ytringsfriheten, den demokratiske deltakelsen, rettstryggheten for den enkelte, tilliten til det offentlige og kontrollen fra allmennheten.

■ I Sivilombudsmannens årsmelding fra 1995 heter det: «Sett ut fra de hensyn offentlighetsloven skal ivareta, er det åpenbart at normalkravet må være at journalføringen skjer fortløpende.»

uttale seg tirsdag formiddag.

Hindrer debatter

Arne Jensen mener institusjoner som Universitetet i Oslo og HiOA skal være steder for debatt, me-

ningsutveksling og viktige diskusjoner om faglige spørsmål.

– Treghet i journalsystemet hindrer dette, sier han.

Å føre postjournaler skal ikke bare gi mulighet til etterkontroll, men også gi publikum mulighet til å påvirke underveis, ifølge Jensen.

Venli mener HiOA og UiO driver systematisk treghet i postjournalføringen.

– Det er ikke skrevet i stein hvor lang tid loven mener det skal ta før dokumentet kommer inn, til det skal dukke opp i postjournal. Men vi snakker om at det skal ta dager, ikke uker, sier han.

Rydder opp i gamle systemer

André Neergaard, seksjonssjef i fellesadministrasjonen på HiOA sier at Høgskolen endret sine rutiner for postjournalføring i fjor.

– Det er ryddejobben i det gamle systemet som er grunnen til at det er eldre dokumenter som ligger ute på den offentlige journalen de siste ukene, sier han.

«Det er et soleklart brudd på norsk lov.»

Vegard Venli, gravejournalist i Kommunal Rapport.

Neergaard forteller at HiOA oppdaterer de offentlige journalene to ganger i uken. Da er dokumentene tre dager gamle.

– At vi har dokumenter som er ført inn i journalen over én måned, er

unntaket fremfor regelen, sier han.

Viktig prinsipp

Venli mener innsyn er en av de viktigste bærebjelkene i demokratiet.

– Det er et demokratisk underskudd. Et av de sentrale prinsippene bak offentlighetsloven er at innbyggerne skal kunne delta i debatten på informert grunnlag, sier han.

Tallene fra UiO og HiOAs offentlige journaler gir grunn til å spørre om motivasjonen, mener Venli.

– For eksempel vil tiden før et dokument blir publisert brukes til å forberede kommunikasjonsstrategier.

– En ting er at studentene går glipp av dagsaktuelle saker som angår dem direkte, en annen er at det prinsipielt sett er et lovbrudd, sier han.

universitas@universitas.no

Studenttilbud

Grundig undersøkelse hos tannlegen inkl 2 røntgen og enkel rens for kun kr 99,- Tilbudet gjelder bare nye pasienter i August og September.

15% rabatt på videre behandling.

Klinikken ligger på Skøyenåsen senter nære t-bane og med gratis parkering.

Bestill time nå!
Tlf nr 222 68 118
skøyenåsentannklinikk.no

Skøyenåsen Tannklinikk

akademika

Stikk innom din Akademika-butikk og delta i vår konkurranse! Tegn og ta bilde av din egen maske. Last opp bildet og tag med **#urbanme2014** på

Instagram

3 for 2 på alt av

STAEDTLER®

i semesterstart

**VINN FLOTTE
PREMIER!**

akademika.no

Følg oss på

UiO får datatilsyn-

Allerede for to år siden mente UiO at deres publiseringssystem ga høy risiko for å dele uønsket informasjon. Nå krever Datatilsynet tiltak «umiddelbart».

Personvern

tekst Ingrid Elise Gipling
foto Hans Dalane-Hval

– Alt tyder på at løsningen Universitetet i Oslo har valgt ikke har tilstrekkelig teknisk sikkerhet, sier Marius Engh Pellerud i Datatilsynet.

Han mener det bør bli betydelig vanskeligere å begå menneskelige feil enn det har vært hittil.

Tidligere i august avslørte Universitas at Det juridiske fakultet ved Universitet i Oslo (UiO) ved en feiltagelse la ut personnumrene til 22 jusstudenter på Internett.

Datatilsynet vil nå pålegge UiO å gjennomføre tekniske sikkerhetstiltak som gjør det vanskeligere for en ansatt å lekke informasjon til uvedkommende.

Kan gripe inn

Tilsynet har varslet Universitetet om at de kommer til å gripe inn dersom sikkerhetsrutinene ikke endres.

– Summen av alle de tidligere avvikene har ført til at Datatilsynet nå velger å gripe inn, sier Pellerud.

I et brev pålegger tilsynet Universitetets Senter for Informasjonsteknologi (USIT) å

«umiddelbart iverksette skade-reducerende tiltak».

USIT er ansvarlig for å planlegge, utvikle og drifte IT-tjenester ved UiO.

Vurderte seg selv

Datatilsynet får hvert år én til to avviksmeldinger fra Universitetet i Oslo om at personopplysninger har kommet på avveie.

UiO har sagt de skal gjennomføre tiltak, men det ser ikke ut til å være nok, skriver Datatilsynet videre.

De fleste tilfellene av spredning av personopplysninger skyldes at ansatte har brukt UiOs eget publiseringssystem, Vortex, på feil måte.

Denne sårbarheten for at ansatte kan gjøre feil, har Universitet vært klar over siden 2012, viser en risikorapport som Engh Pellerud for internrevisjon (EIR) har gjennomført.

I rapporten blir det slått fast at løsningen er «sårbar» og at den har «høy risiko».

IT-direktør ved UiO Lars Oftedal sier at de likevel vil fortsette å benytte seg av Vortex.

– Det er ikke aktuelt å bytte til et annet verktøy. Vi vil heller forsøke å forbedre verktøyet, slik at det kan bli så godt som mulig, sier Oftedal.

FOTO: HANS FREDRIK ASBJØRNSSEN/DATATILSYNET

Har ikke oversikt

Rapporten peker på at både ekstern informasjon og informasjon som skal være forbeholdt ansatte, er laget i samme løsning, og at dette skaper risiko for uheldig spredning av informasjon:

«Det har historien ved UiO vist flere eksempler på. Selv om det er brukerinitierte feil, viser det at risikoen er høy.»

Oftedal ønsker ikke å kommentere rapporten til Universitas.

– På nåværende tidspunkt har jeg ikke oversikt over hva som har blitt gjort siden rapporten kom, sier han.

Eneste bruker i verden

UiO har utviklet publiseringssystemet Vortex på egen hånd, og er derfor de eneste i verden som bruker dette.

«Siden UiO vil fortsette å være alene om å bruke Vortex, vurderer EIR risikoen isolert sett for å være høy både på kort og lang sikt».

I denne delen av rap-

«Det er alvorlig dersom UiO har vært klar over situasjonen og valgt å ikke gjøre noe med det»

Marius Engh Pellerud, Datatilsynet

porten er risiko definert også ut fra andre hensyn enn spredning av uønsket informasjon.

– Alvorlig

Pellerud i Datatilsynet mener situasjonen er uheldig.

– Det er bra at det blir gjort jevnlig sikkerhetsrevisjoner, slik UiO er pålagt å gjøre. Men det er alvorlig dersom de har vært klar over situasjonen, og valgt ikke å gjøre noe med det, sier Pellerud.

Han mener det er opp til Universitetet selv å velge hvilke publiseringssystem de ønsker å bruke. Men Datatilsynet kan stille visse krav til hvor god sikkerheten er.

– Selv om Universitetet mener at løsningen er god, kan Datatilsynet overprøve interne vurderinger dersom vi mener sikkerheten ikke er bra nok, sier Pellerud.

Før Datatilsynet blir fornøyd, må risikovurderinger vise at det er lav risiko for at sensitiv informasjon lekkes, sier han.

Personvernbrudd ved UiO

- Tidligere denne måneden meldte Universitas at UiO nok en gang har lekket sensitiv informasjon til uvedkommende.
- To mapper med informasjon om jusstudenter ved UiO har ligget åpent tilgjengelig på Universitetets nettsider.
- Den første mappen inneholdt informasjon om 216 studenter med navn, e-postadresser, mobilnummer og hvilket kull de tilhørte. Denne informasjonen lå ute fra midten av januar til slutten av mai i år.
- Den andre mappen inneholdt navn, adresse, fødselsnummer og karakterutskrift fra 22 studenter, samt 7 skjermdumper. Informasjonen lå ute fra slutten av januar til slutten av april i år.
- Årsaken skal ha vært feilaktig bruk av publiseringssystemet Vortex.

– Uaktuelt å endre løsning

Ifølge rapporten er det kun USIT selv som er ansvarlige for å finne feil ved publiseringssystemet Vortex og rette opp i disse. Derfor har man ikke den samme fordel som ved andre løsninger, der en rekke forskjellige brukere kan rapportere inn feil og mangler til en selvstendig utvikler. I rapporten går det fram at andre publiseringssystemer ikke er vurdert.

USIT har nå satt ned en arbeidsgruppe som skal møte Datatilsynet på fredag.

i.e.gipling@universitas.no

Ignorert: USIT har i over to år har vært klar over at publiseringsverktøyet Vortex har sikkerhetsmessige svakheter. Likevel har det fortsatt blitt spredt personopplysninger.

-smekkk

Ble ulovlig overvåket i over to år

Et pauserom ved Institutt for informatikk (IFI) ved Universitetet i Oslo (UiO) ble overvåket uten lov i mer enn to år.

Personvern

tekst Eirik Omvik

I starten av 2012 så en ansatt ved IFI en fremmed person i nærheten av pauserommet ved instituttet. Den ansatte mente opplevelsen ga en «generell følelse av utrygghet», og tok derfor initiativ til å overvåke et av instituttets pauserom med fire webkameraer.

– Dette burde ikke ha skjedd. Den daværende instituttledelsen skal ha blitt fortalt om overvåkingen, men informasjonen ble dessverre ikke tatt videre til riktig instans. Det var en åpenbar feil at man ikke spurte om lov, sier instituttleder ved IFI Knut Liestøl.

Kollektiv enighet

Ved UiO er det bare Eiendomsavdelingen som kan bestemme om det bør settes opp overvåkingskamera.

Kameraene ble satt opp i hjørnet av rommet. Til sammen ble mesteparten av rommet og en del av korridoren utenfor filmet.

– Overvåkingen startet i enighet med resten av forsknings-

gruppa som benyttet pauserommet, sier Liestøl.

Tre personer med tilgang

Den ansatte som tok initiativ til overvåkingen, sluttet kort tid etterpå. Likevel fortsatte kameraene å filme hva som skjedde på pauserommet.

– Kameraene var koblet til en bestemt datamaskin som stod på et laboratorium. Etter hva jeg vet, var det tre personer som hadde tilgang på maskinen, sier Liestøl.

Det ble hengt opp en plakat i pauserommet som opplyste om at det ble tatt bilder, men formålet ble ikke oppgitt.

Oppdaget av sikkerhetsgruppe

Bildene fra kameraene ble lagret på en datamaskin fram til august i 2013. Etter dette var bildene tilgjengelig live for personene med tilgang.

Overvåkingen ble oppdaget da IT-sikkerhetsgruppen ved UiO, CERT, rutinemessig scannet UiO-nettet i mai i år.

I sitt brev til Datatilsynet skri-

ver IFI at det vil gjennomgå interne rutiner. I tillegg vil det bli holdt et «minikurs» for lederne ved instituttet i regler og rutiner for behandling av personopplysninger.

Samtlige bilder fra overvåkingen er nå slettet, opplyser instituttleder Liestøl.

– Må vise til liv og helse

Ifølge informasjonssjef Ove Skåra i Datatilsynet er reglene blitt strammet inn de senere årene – spesielt ved overvåking av et arbeidssted der et begrenset antall folk oppholder seg.

– Man må kunne vise til behov for å verne liv og helse for å starte overvåking. Det er ikke nok med en generell enkeltepisode eller følelse av utrygghet, sier han.

Bilder fra overvåking kan lagres i syv dager, med mindre det har skjedd noe kriminelt, ifølge Skåra.

– Her har nok noen tatt seg litt til rette. Men IFI skal ha ros for at de tok ned kameraene med en gang de fikk beskjed om at overvåkingen ikke var godkjent, sier han.

eiriknom@universitas.no

= KR 150.000

HAR DU EN GOD IDE?

Kristian Ottosen-prisen er til for å realisere gode ideer. Personer, grupper, institusjoner eller organisasjoner vil få muligheten til å gjennomføre et prosjekt med prispengene innenfor et gitt tema. Årets tema er miljø og prisen er på 150 000 kroner. Nominasjonsfrist er 20. september.

For mer informasjon eller nominasjon: www.sio.no

Studentsamskipnaden
i Oslo og Akershus

KRISTIAN OTTOSEN
PRISEN 2014

debattredaktør: **Anders Sondrup**
debatt@universitas.no 971 08 086

Frist: **søndag klokka 17**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT

NETTDEBATT Si din mening på universitas.no

Gjerne kalt rasister

«Det er uhørt av norske skattebetalere skal finansiere studier og bolig til utenlandske studenter. Norske studenter må betale for seg når de studerer i utlandet. Norge er en honningskrukke for alle verdens borgere. Og vi lar oss utnytte. De som protester blir gjerne kalt rasister. Innfør skolepenger for utenlandske studenter, så får vi redusert antallet. **Noname**

«Men dessverre ser det ut som de internasjonale studentene utelukkende blir plassert i Kringsjø og Sogn. Det burde vært mulig å spre dem litt utover, i enkelte blokker på Kringsjø er godt og vel 90% internasjonale studenter. Det blir så sykt skjevfordeling. Greit nok det er kanskje de aller billigste hybelenheterne, men likevel. **avsender**

Hentet fra saken «Internasjonale studenter fremst i køen»

«Norge er en honningskrukke for alle verdens borgere. Og vi lar oss utnytte. De som protester blir gjerne kalt rasister»

Noname

TWITTER studentnyheter på 140 tegn

-

@anineki Hm. BT er en konservativ avis, ihht @tankesmien. Er det noen plasser igjen på idéhistorieakademiet til @Civita_?

24. aug. Liberal konservativdefinisjon
-

@Theaselnan En trønders beste våpen i den opphetede diskusjonen må være «men læll, da». Det avslutter som regel enhver debatt #dialektaffekt

24. aug. Hersketeknikker
-

@supercamilla Vi er bare et trist monument over feilslått menneskelig samkvem.

24. aug. Alternativ innfallsvinkel
-

@MortenElster Når VG har ein serie artiklar om å «avsløra psykopatar» bidrar dei til den vanlege definisjonen av psykopat: Person eg er i konflikt med.

24. aug. Diagnostikk for nybegynnere
-

@Kyrre_Ryeng #Adressa spør om folk har studenttips til Giske. «Prøv å leve kun på studielån 10 mnd i året» tror jeg mange ville sagt @Studentsnakk

23. aug. Lidende diva
-

@Studentsnakk Nå debatterer @AndersKLangset mot blant andre kunnskapsminister @konservativ om heltidsstudenten på Onsdagsdebatten!

20. aug. 30-åringer på DNS
-

@AlexLotvedt Skremmende tall fra @Universitas_no og @Studentsnakk sin undersøkelse. Studentombud er nødvendig. @Studentombudet

20. aug. So long, Marianne
-

@mandenes @SP_UiO feirer studentenes budsjettgjennomslag kl 12. Kom og blir med i feiringen og «få en bit av kaka» du også!

20. aug. Hvilket gjennomslag?

Breddeuniversitet fremfor eliteuniversitet

Studiekvalitet

Marianne Andenæs, leder av Studentparlamentet ved UiO

Nestleder i Høyres studenter, Mats A. Kirkebirkeland, kritiserte i forrige utgave undertegnede for å ignorere forslag som kunne minske frafall blant UiOs studenter. Selv mente han skolepenger og «pisk og gulrot» var gode ideer. Her kommer en stor teskje på hvorfor jeg er uenig.

Å innføre skolepenger med lånefinansiering vil bidra til å bygge opp klasseforskjeller. Hvorfor? Fordi personer med ulik sosial bakgrunn er ikke like lånevillige. Flere studier, slik som Fekjær (2000) og Opheim (2010), viser at unge fra lavere sosial bakgrunn har en låneaversjon. De vegrer seg for å ta opp lån fordi de vet at lånene en dag skal betales tilbake. En innføring av skolepenger vil derfor gjøre dagens forskjeller større og svekke like muligheter til utdanning. Kirkebirkeland kommer ikke med andre argumenter for skolepenger enn at Høyres studenter selv og en ekspertgruppe er for skolepenger.

Det er ikke sjokkerende at en ekspertgruppe med professorer fra private eliteinstitusjoner er for skolepenger. Derimot er det foruroligende at Kirke-

birkeland og hans meningsfeller ønsker å gjøre det vanskeligere å ta høyere utdanning. At mange har mulighet til å ta høyere utdanning er et konkurransefortrinn for Norge. I framtiden trenger vi flere, ikke færre, smarte hoder for å møte utfordringer, slik som klimakrisen og en globalisert verden. Derfor mener jeg og Studentparlamentet at det er en dårlig idé å innføre skolepenger.

Jeg og Kirkebirkeland kan være enige om at frafall er et problem både for samfunnet og for UiO som institusjon. SAB-rapporten kommer med flere gode tiltak nettopp for å møte frafallsproblematikken, som å skape økt klassefølelse og tettere og bedre oppfølging av studentene. SAB anbefaler i tillegg bedre rammer for fullføring av deltidsstudier og videreutdanning. Studentparlamentet tror flere av disse tiltakene kan bedre læringsmiljøet for studentene. Kirkebirkeland nevner derimot ikke et eneste av disse tiltakene, men trekker frem forslaget om å kaste ut studenter som ikke oppnår visse karakterkrav som en «effektiv pisk».

Kirkebirkeland velger å vektlegge forslagene som kan bedre UiOs rykte internasjonalt. Studentparlamentet velger derimot å fokusere på de tiltakene som faktisk kan styrke utdanningskvaliteten ved UiO.

«Det er ikke sjokkerende at en ekspertgruppe med professorer fra private eliteinstitusjoner er for skolepenger. Derimot er det foruroligende at Kirkebirkeland og hans meningsfeller ønsker å gjøre det vanskeligere å ta høyere utdanning»

europakonferansen 2014

Europa - 25 år etter Berlinmurens fall

I år er det 25 år siden Berlinmuren falt. I Norges nabolag gikk Estland fra å være en del av Sovjetunionen, bak jernteppet som delte Europa i to, til å bli et av de mest integrerte land i verden, som medlem både av Nato og EU. Lenger sørøst på kontinentet illustrerer imidlertid krisen i Ukraina at fredelig samarbeid og samkvem på tvers av landegrensene i Europa ikke er en selvfølge.

Tirsdag 2. september kl. 15:45-17:00

Gamle Festsal (Domus Academica), Universitetet i Oslo, Karl Johans gate 47.

Program:

- 15.00–15.25

Registrering. Vi ber publikum om å finne sine plasser senest kl. 15:35, og om å ta med legitimasjon.
- 15.45–17.00

Innledning ved statsråd **Vidar Helgesen**
Hovedinnlegg ved president **Toomas Hendrik Ilves**:
“25 years after – still not whole and free”.
Dialog mellom innlederne og salen.

Påmelding innen **fredag 29. august** til europakonferansen@mfa.no

Europakonferansen er et årlig arrangement om aktuelle europaspørsmål med høyprofilerte gjester. Årets hovedtaler er Toomas Hendrik Ilves, som ble valgt til Estlands president i 2006. Han har tidligere vært utenriksminister i to perioder og medlem av Europaparlamentet. Konferansen finner sted i anledning statsbesøket fra Estland til Norge, og Deres Majesteter Kongen og Dronningen vil ledsage president Ilves og fru Evelin Ilves under arrangementet. **Konferansen er gratis og vil foregå på engelsk.**

Kvinnedominansen i høyere utdanning bør vekke, om ikke vår bekymring, så i alle fall vår oppmerksomhet.

Den snikende feminineringen

Sommerens opptak til høyere utdanning viser en klar tendens. Tallenes tydelige tale er at det også i år er klart flest kvinner som får tilbud om studieplasser ved prestisjestudier som medisin, jus, odontologi og psykologi.

På den ene side er tallene fra Samordna opptak kronen på verket i en mange tiår lang likestillings- og kvoteringskamp, og burde glede både menn og kvinner.

Samtidig gjør sommerens opptakstall, de stadig flere mannlige «taperne» og en kjønnskjevhet som kanskje starter allerede på grunnskolen – og muligens forplanter seg videre – at vi bør spørre oss selv om vi lever i et samfunn som passer best for kvinner. Og hva skal vi i så fall gjøre med det?

Kvotering på campus?

Lyden av kvinnes taktfulle inntogsmarsj høres kanskje best på universitetene. 18. mars skrev Universitas at kun 35 prosent av alle uteksaminerte studenter ved Universitetet i Oslo (UiO) var menn. Rektor Ole Petter Ottersen uttalte da at dette var en utvikling UiO ikke kunne leve med. Et ønske om å endre på kjønnsforskjellene er legitimt, men ligger løsningen på «problemet» hos universitetene og høyskolene?

Mye tyder nemlig på at kvinnedominansen starter mye tidligere. Thomas Nordahl, professor i pedagogikk, uttalte den 7. august til NRK en mulig forklaring. Årsaken til de store kjønnsforskjellene ligger i utdanningssystemet, før elevene blir studenter. Nordahl mener at guttene ikke har tilpasset seg til systemet med mye ansvar for egen læring, mangel på system og krav. Noe jentene synes å ha gjort i høyere grad.

Tendensen er med andre ord ikke kun begrenset til høyere utdanning, men er i stedet noe som forplanter seg nedenfra og oppover i systemet. Kanskje har fenomenet mer å gjøre med samfunnet i stort, enn med utdanningssystemet isolert sett. Et samfunn som i høyere grad har tatt opp i seg og premierer «feminine» verdier som empati og sosial interaksjon, fremfor de mer maskuline verdiene som påståelighet og dominans.

Suser avgårde

Der menn flest tidligere var sikret en livspartner på tross av en lav skåre på parametre som utdanning, utseende og intelligens er kvinner nå gitt makt til å i høyere grad foreta

egne valg. Utdanning og tilgang til arbeidsmarkedet og velferdsgoder har gitt dem denne muligheten.

Dette er selvfølgelig en uheldig ting, men i boka *Andre reiser* skriver psykiater Finn Skårderud at den tradisjonelle maskuliniteten, med den tause mannen som forsørger og beskytter, er truet. Dette manns-idealet hadde resonansbunn i industrisamfunnet:

Menn er fratatt sine åpenbare arenaer, noe som gir mindre spillerom for det tradisjonelt maskuline, mener Skårderud. Tidligere kunne menn lykkes på annet vis enn gjennom å ta utdanning, for eksempel ved å dra til sjøs. I dag blir de igjen hjemme, mens kvinnene suser avgårde, på vei til byen for å studere.

Det klare bildet statistikk og studieopptak tegner av mistilpassede menn, tilsvares av en nærmest kosmisk rettferdighet for kvinnene.

Bill.merk.: Pent brukt mann

En effekt av kvinnes inntog i høyere utdanning viser seg også på sjekke- og ekteskapsmarkedet. Forskere har lansert tesen om *resirkulering av pent brukte menn*. Menn med høy status velges av yngre kvinner, selv om mennene er eldre og har barn fra tidligere forhold.

Kari Skrede ved Statistisk Sentralbyrå uttalte til Aftenposten 2. juli 2012 at menn med høy sosial status alltid har vært de mest attraktive forsørgerne. I dag har kvinnene styrket sin posisjon på arbeidsmarkedet og mange har fått høyere sosioøkonomisk status. Hypotesen er at disse kvinnene ønsker en mann som har like høy status som dem selv, eller høyere.

Men de resirkulerte og vellykkede mennene har også sin motsats: unge menn med lav utdanning og lav inntekt er gruppen som i størst grad forblir barnløse.

Forskjellsmaskulinisme

En tanke om å etterstrebe en lik kjønnsfordeling kreves på grunnlag av forskjellen mellom kvinner og menn.

Tanken bak er at menn har noen iboende kvaliteter som er nødvendige, og som ikke ivaretas om kun kvinner skal utføre det samme arbeidet.

Er det et mål i seg selv å etterstrebe likestilling innen alle felter? På noen studier, som medisin og psykologi, trengs vi menn kanskje. Samtidig kan man innvende at nettopp i disse profesjonene står empati- og kommunikasjonsferdigheter sentralt for en god yrkesutøvelse. Med økte ferdigheter og kanskje også interesse for «typisk» feminine egenskaper, er det kanskje bare en naturlig konsekvens at andelen kvinnelige søkere – og studenter – vokser.

En fokusgruppe på Psykologisk institutt ved UiO, ledet av Agnes Andenæs og Peder Kjøs, viser imidlertid at det ikke finnes noen mirakelkur for å tiltrekke seg menn. Foreløpig har universitetet lagt kvotering på is, der virkemiddelet hører hjemme.

Kosmisk rettferdighet

Kjønnskjevhetene kan iblant fortone seg som et samfunnsproblem. Men det er ikke nødvendigvis et faktum samfunnet *må* gjøre noe med. I bunn og grunn står hensynet til fellesskap og individ i konflikt med hverandre: For kvinnen som ikke får studere medisin, vil det oppleves som himmelropende urettferdig at samfunnet har bestemt at mannens kjønn skal gi uttelling.

Om kjønnskjevhetene er noe vi *vil* bøte på, må vi gå etter årsaken, ikke etter virkningen. Foreløpig forsøker vi kun å mildne symptomet som viser seg i form av en kvinne-dominans høyere utdanning. Overgangen fra den industrielle revolusjon kan vi ikke gjøre noe med. Men skolesystemet kan med hell tilpasses gutter i høyere grad, med mindre ansvar for egen læring, mer system og flere tydelige krav.

Det klare bildet statistikk og studieopptak tegner av mistilpassede menn, tilsvares av en nærmest kosmisk rettferdighet for kvinnene. Når de gis muligheten, utkonkurrerer de mennene på de fleste felt. Slik tar kvinnene igjen for århundrer med undertrykking. Enn så lenge har kvinnedominansen heller ikke forplantet seg til topps i systemet – en klar overvekt av professorene, lærebokforfatterne og sjefene er fortsatt menn. Men som sommerens studieopptakstall viser oss, er en enorm endring i emning.

utenriksredaktør:
ingrigb@universitas.noIngri G. Bergo
405 51 189

UTENRIKS

Åpner afrikansk prestisjeuniversitet

SATSER STORT: Snart får afrikanske studenter et nytt universitet å søke seg til. Et nettverk av 25 pan-afrikanske universiteter jobber for å etablere et nytt prestisjeuniversitet, som skal konkurrere med toppuniversiteter som Harvard og Yale, skriver *BDLive*.

Ifølge Fred Swaniker, grunnleggeren av African Leadership Unleashed, åpner universitetets første campus i Mauritius neste år. Swaniker leder et nettverk av universiteter som sikter på å fremskaffe fremtidige afrikanske ledere, som er sårt tiltrengt på kontinentet.

Neste campus skal, med støtte fra Equity Bank Kenya, etableres i Kenya, og andre campus er ventet i Nigeria og Marokko.

Ebolafrykt ved britiske universiteter

SMITTEFARE: Universiteter i Storbritannia har blitt bedt om å forberede seg på et potensielt utbrudd av ebolaviruset ved terminstart i september, melder *The Independent*. Alle universiteter har fått detaljerte retningslinjer for hvordan et utbrudd skal takles. Beslutningen ble gjort fordi man venter tusen nye studenter fra Vest-Afrika.

Faren dreier seg først og fremst om studentene fra Nigeria, der det også er blitt registrert tilfeller av ebolasmitte. Nigerianske studenter utgjør den fjerde største andelen internasjonale studenter ved britiske universiteter.

FOTO: GLOBAL PANORAMA/FLICKR

La frem upopulært budsjett: Australias statsminister Tony Abbott.

Overkjører australsk utdanningsreform

AMERIKANSKE TILSTANDER: I det svært upopulære budsjettet som ble lagt frem i mai, varslet statsminister Tony Abbott og hans konservative regjering om dype kutt i universitetsstøtten, høyere studieavgifter og en omgjøring av låneordningene – tiltak som i sum ville gjort det mye dyrere å være student i Australia.

Reformen ble lagt frem med entusiasme av utdanningsminister Christopher Pyne, som uttalte at Australia burde etterape den langt mer konkurranseorienterte universitetsmodellen til USA, for å høyne nivået på høyere utdanning.

Imidlertid mangler reformen støtte i senatet, og nå kan det hende regjeringen tvinges til å snu, skriver *The Guardian*. Denne uka offentliggjøres det hvorvidt universitetsreformen fører seg inn i rekken upopulære forslag regjeringen ikke har lyktes med å få gjennom.

FPU vil væpne kurderne i N

Kurdere har aldri vært så nær en selvstendig stat som i Nord-Irak. Nå har trusselen fra Den islamske stat (IS) ført til forslag om norsk våpenstøtte.

Kurdistan

tekst Eirik Billingsø Elvevold
foto Hans Dalane-Hval

– Protestbevegelsene som startet for tre år siden var først og fremst drevet av studenter og unge som ønsket et mer demokratisk samfunn. Siden den gang har det utviklet seg til en borgerkrig som rammer nettopp de unge sterkest, sier innovasjonsstudent og politiker i Arbeidernes Ungdomsfylking (AUF) Mani Hussaini.

Hussaini ble født i syrisk Kurdistan, men flyktet til Norge i 1998. Kurdistan – som ikke er en selvstendig stat – befinner seg innenfor en rekke land i Midtøsten (se faktaboks). Blant dem er borgerkrigsherjede Irak og Syria.

– Kampen for kurdisk frihet har alltid vært personlig for meg, og det

føles forferdelig å følge konflikten i området utenfra, sier Hussaini.

Utsatt uavhengighet

Irakisk Kurdistan har så langt vært den kurdiske minoritetens største uavhengighetshåp. I dag møter området sterkt militært press fra Den islamske stat (IS) i sør. Nå har de Kurdiske Regionale Myndighetene (KRG) i Nord-Irak henvendt seg til det internasjonale samfunnet og bedt om både humanitær og militær støtte. Flere stormakter har bestemt seg for å hjelpe KRG og deres militærstyrker *Peshmerga* (se faktaboks).

– Det er likevel fortsatt for stor fare, og det er behov for mer hjelp, sier Ari Nakam, leder for Kurdisk Studentforening i Norge.

FPU vil sende våpen

– FPU er klokkeklare på at vi støtter Per Sandbergs standpunkt om å gi norsk våpenstøtte til kurderne i Nord-Irak, sier leder for Fremskrittspartiets Ungdom (FPU) Atle Simonsen.

Utspillet kommer i kjølvannet av at Per Sandberg, nestleder i Fremskrittspartiet (FrP) og medlem av Stortingets utenriks- og forsvarskomite, i forrige uke øn-

«Nå handler det først og fremst om å stoppe galningene»

Atle Simonsen, leder for Fremskrittspartiets Ungdom (FPU)

Bekymret: Kurdisk Studentforening i Norge (KSFN), her ved leder Ari Nakam, forsøker å delta på alle aktiviteter som kan gi oppmerksomhet til konflikten i Kurdistan.

Kurdistan

- Geografisk område innenfor Tyrkia, Iran, Irak, Syria, Aserbajdsjan og Armenia.
- Kurderne er verdens største etniske gruppe uten egen stat.
- Irakisk Kurdistan har opplevd økt selvstyre de siste tiårene. I 1991 opprettet FN en flyforbudssone over Nord-Irak som hindret Saddam Hussein i å undertrykke den kurdiske befolkningen. Det muliggjorde fremveksten av de Regionale Kurdiske Myndighetene (KRG).
- Politikken i irakisk Kurdistan har vært dominert av to familier og to partier: Kurdistan Demokratiske Parti (KDP) ledet av Barzani-familien og Kurdistan Patriotske Union (PUK) ledet av Talabani-familien.

– Det viktigste er at vi ikke pumper flere høyteknologiske våpen inn i en allerede eksplosiv situasjon, sier Wilkinson.

Norsk-kurdere skeptiske

På tross av at han ønsker kurdisk trygghet, er AUF-politiker Mani Hussaini klar på at militære løsninger må fremforhandles gjennom FN-systemet.

– Det burde ikke brukes militærmakt før det er helt nødvendig. Dersom noen velger en slik løsning uten internasjonal støtte, kan vi risikere at konflikten eskalerer, sier han.

Ari Nakam i Kurdisk Studentforening i Norge er enig at internasjonal forankring er viktig.

– Jeg ønsker heller å se en utsending av internasjonale styrker enn en væpning av militser i området. Situasjonen er veldig uoversiktlig.

Nakam mener vestlig våpenstøtte kan øke risikoen for en ny kurdisk borgerkrig.

– De motstridende politiske partene i irakisk Kurdistan kan fort se på våpenstøtten som en fortjeneste for seg selv og sine interesser. Peshmerga-styrkene er ikke en forent hær. Det er derfor essensielt at de følger betingelser om nasjonal forening med våpenstøtten, sier Nakam.

– Minimal risiko

– Det er alltid en risiko ved å væpne grupper i regionen. Det gjelder også Peshmerga. For det første er det usikkert hvordan de vil bruke våpnene. For det andre kan våpen komme på avveie, sier Torgeir Fjærtøft, gjesteforsker ved Utenriksdepartementet.

Cecilie Hellestveit, seniorrådgiver ved International Law and Policy Institute (ILPI), har inntrykket av at Peshmerga-styrkene er en pålitelig samarbeidspartner for vestlige land.

– Sjansene for at Peshmergas våpen skal komme på avveie er minimal. De har fått mye trening av USA og har vært motivert til å bygge en enhetlig kultur. De har klart å blegge interne konflikter og er i dag den mest enhetlige og moderne militære organisasjonen i Irak, sier Hellestveit. Hun påpeker at kurderne har få alternative allierte.

– Minoriteter som befinner seg i et hav av fiender er ofte til å stole på, avslutter hun.

e.b.elvevold@universitas.no

FOTO: HYPERBOREIOS/WIKIMEDIA COMMONS

Universitetet i Helsingfors: I Finland nyter utdannede lærere stor respekt. I fjor kjempet 1800 søkere om 120 plasser ved lærerutdanningen i Helsingfors. Her fra universitetsbiblioteket.

Melding hjem fra Finland

Mari Mjaaland,
journalist i Universitas

PISA & love

I juni hvert år arrangerer Nordisk ministerråd sommerkurs i språk og litteratur. Formålet med sommerskolen er å lære mer om de andre nordiske landene. Jeg dro til Finland, verdens mest kaffedrikkende land. Etter tre uker i Helsingfors er det særlig to ting som står igjen: Finnene kan ikke lage kaffe, og de har et helt annet syn på lærere enn resten av Norden. Men kaffe kan man lage hjemme, så hvis jeg hadde vært lærer, ville jeg meldt flytting til Helsingfors sporenstreks.

Hvert år, i PISA-tider, pryder lærerne avisoverskriftene i Norge og Sverige. «De er ikke gode nok», er budskapet fra politikerne. Lærerne jobber ikke hardt nok, har mye ferie, og blir syndebukker. Mine medkursdeltakere, som nesten alle var lærerstudenter, hadde alle opplevd å blitt frarådet det utdanningsvalget de hadde tatt. Alle timene med «usynlig» arbeid, alt av ekstraarbeid som kreves for å beholde yrkesstoltheten, kollektive skyllebøtter og lav lønn skaper følelsen av at det ikke er noe liv i paradiset som venter mine venner.

Inntrykket fikk en sterk kontrast i Finland. Vår kursleder, en doktorgradsstipendiat ved

Universitetet i Helsingfors, lyste av stolthet da hun fortalte at hun hadde jobbet som lærer. Hun regnet med at hun kom til å gå tilbake til yrket på et senere tidspunkt. Vi var fascinerte, og fulle av spørsmål. Ikke at det egentlig burde komme som et sjokk, Finland toppe nemlig PISA-undersøkelsene hvert år. I 15-årsalderen ligger de i snitt ett år foran norske elever – til tross for at de starter ett år senere på skolen, har færre

skoletimer og lengre ferier. Ikke har de nasjonale prøver eller rangering heller.

«Hvis jeg hadde vært lærer, ville jeg meldt flytting til Helsingfors sporenstreks»

Tilbake i Norge
tenker jeg at dersom læreryrket hadde hatt slik respekt i Norge ville jeg vurdert å bli lærer selv. Vår stipendiat var

ganske sikker i sin sak når det kom til hvor hovedforskjellen lå: I Finland er det fagmiljøene selv som styrer lærerutdanningsreformene – i Norge er det i stor grad styrt av politikken. De har jo bare et fireårsperspektiv, tenk å skulle la noe så viktig bli styrt slik, snøffet doktorgradsstipendiaten vår. Femårig master er obligatorisk i Finland og de intervjuer alle søkerkandidatene til lærerstudiet. Konkurransen er beinhard – i fjor kjempet 1800 søkere om 120 plasser. Kanskje svaret er å be politikerne holde fingrene av fatet.

marimja@universitas.no

ne ord-Irak

sket å sende norske våpen til kurdiske styrker i Irak. Vestlige land som USA, Frankrike, Storbritannia og Tyskland har allerede vedtatt å gi kurderne våpenstøtte i kampen mot IS.

– FPU ønsker at Norge skal forsvare menneskene i regionen mot det verste verden har sett på lang tid. Dersom Norge blir spurt om å bidra, burde vi gjøre det. Nå handler det først og fremst om å stoppe galningene, sier Simonsen.

Ungdomspartiene splittet

Unge Høyre-leder Kristian Tonning Riise utelukker ikke forslaget fra FPU.

– NATOs generalsekretær sier at en militæroperasjon er nødvendig for å bekjempe IS, og EUs utenriksministre har enstemmig åpnet for at medlemsland kan gi våpenstøtte, sier Riise.

– Når vi ser en situasjon som av Pave Frans har blitt sammenlignet med folkemordet i Rwanda, er det riktig av Norge å gi signal til våre allierte om at vi stiller opp, legger han til.

Andre ungdomspartiledere

Peshmerga

- Peshmerga betyr løst oversatt «de som ser døden i ansiktet». Navnet har blitt brukt om ulike kurdiske militærstyrker, men er i dag det offisielle navnet på KRGs væpnede styrker.
- Peshmerga-styrkene har tradisjonelt vært lojale til ulike kurdiske ledere. Peshmerga-soldater kjempet mot hverandre i den kurdiske borgerkrigen på 1990-tallet.
- Styrkene var allierte med den USA-ledede koalisjonen som invaderte Irak i 2003.

frykter derimot følgene av norsk våpenstøtte.

– Det pågår fortsatt en konflikt mellom kurderne i Nord-Irak og sentralmakten i Bagdad. Det kan derfor få negative konsekvenser hvis vi velger å væpne én av disse partene, sier Emil André Erstad, leder for Kristelig Folkepartis Ungdom (KrFU).

Leder for Sosialistisk Ungdom (SU), Nicholas Wilkinson, er enig.

kulturredaktør: **Eirik Billingsø Elvevold**
e.b.elvevold@universitas.no 480 98 064

reportasjeredaktør: **Vilde Sagstad Imeland**
vildesi@universitas.no 993 51 017

KULTUR

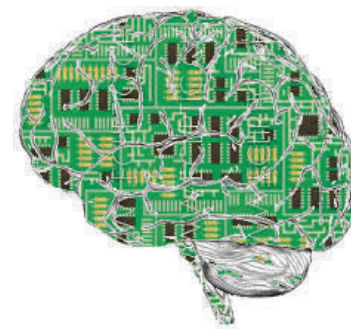
Hjerne blir lederstjerne

LEDEHJERNE: Dersom en robot skal fungere i en fabrikk eller et hjem, må den forstå hvordan verden fungerer, vite hvordan mennesker gjør ting.

Med datasystemet *Robo Brain* skal hermingen bli enklere, melder Science Daily. *Robo Brain* er et storskala-system som skal prosessere og lære av innhold på Internett. Akkurat nå prosesserer systemet en milliard bilder, 120 000 Youtube-videoer og hundre millioner guider

og manualer. Informasjonen blir deretter oversatt til et språk roboter forstår.

I fremtiden vil en robot kunne benytte seg av informasjon lagret i «robothjernen». Dersom den ser et ølglass, vil den raskt kunne lære hvordan den skal løfte glasset, hva som kan fylles i et slikt glass og lignende. Dersom datasystemet har misforstått noe, er det liten grunn til bekymring. Vi mennesker skal nemlig kunne lære datasystemet nye ting via en nettside.

Bytter ut badetøy med labfrakker: Sumaya Yusef, Izadora Lorrany og Elina Melteig har brukt store deler av sommerferien på labben.

Frykter ny bioterror-trussel

Ny genteknologi kan misbrukes av terrorister. – Bioterrorisme kan komme fra forskningsmiljøet selv eller fra studenter, advarer Sissel Rogne i Bioteknologirådet.

Syntetisk biologi

tekst Ingrid Elise Gipling
foto Hans Dalane-Hval

– Det er litt som å bygge lego, bare med gener istedenfor legoklosser, sier student Vilde Olsson.

Syv studenter i blå labfrakker samler seg rundt en skål bakterier og forteller ivrig om hvordan de har

tilbrakt mye av sommerferien på laben. Studentene har jobbet med faget International Genetically Engineered Machine (iGEM), som også er en internasjonal konkurranse (se faktaboks). Emnet, som tilbys av Institutt for biovitenskap ved Universitetet i Oslo (UiO), skal lære studentene å forske på syntetisk biologi og biokjemi.

– Prosjektet vårt er å sette

sammen byggeklossene og danne DNA-strukturer med nye egenskaper, forklarer student Håkon Høgseth. «Byggeklossene» studentene bruker i konkurransen kalles biobrikker, og er egentlig DNA-sekvenser med ulike egenskaper.

– Fare for bioterrorisme

Direktør i Bioteknologirådet Sissel Rogne mener iGEM bidrar til

Sjuke sjøpattedyr

SMITTEBÆRERE: Et tysk-amerikansk forskerteam har funnet bevis som tyder på at seler og sjøløver kan ha brakt turbekolose til Amerika, melder forskning.no. Sykdommen skal ha tatt livet av omkring 95 prosent av de innfødte på kontinentet, men det har lenge vært usikkert hvordan sykdommen ble introdusert.

Forskerne har undersøkt levninger etter peruanske indianere som levde

mellom 750 og 1350 e. Kr. Levningene viste spor av tuberkulose-DNA som hadde mest til felles med seler og sjøløvers tuberkulose-variant.

– Våre undersøkelser gir sterke bevis for at sjøpattedyr sannsynligvis var smittebærere, og førte tuberkulose til Sør-Amerika lenge før europeerne kom, sier Anne Stone, antropologisk genetiker ved Universitetet i Arizona, i en pressemelding.

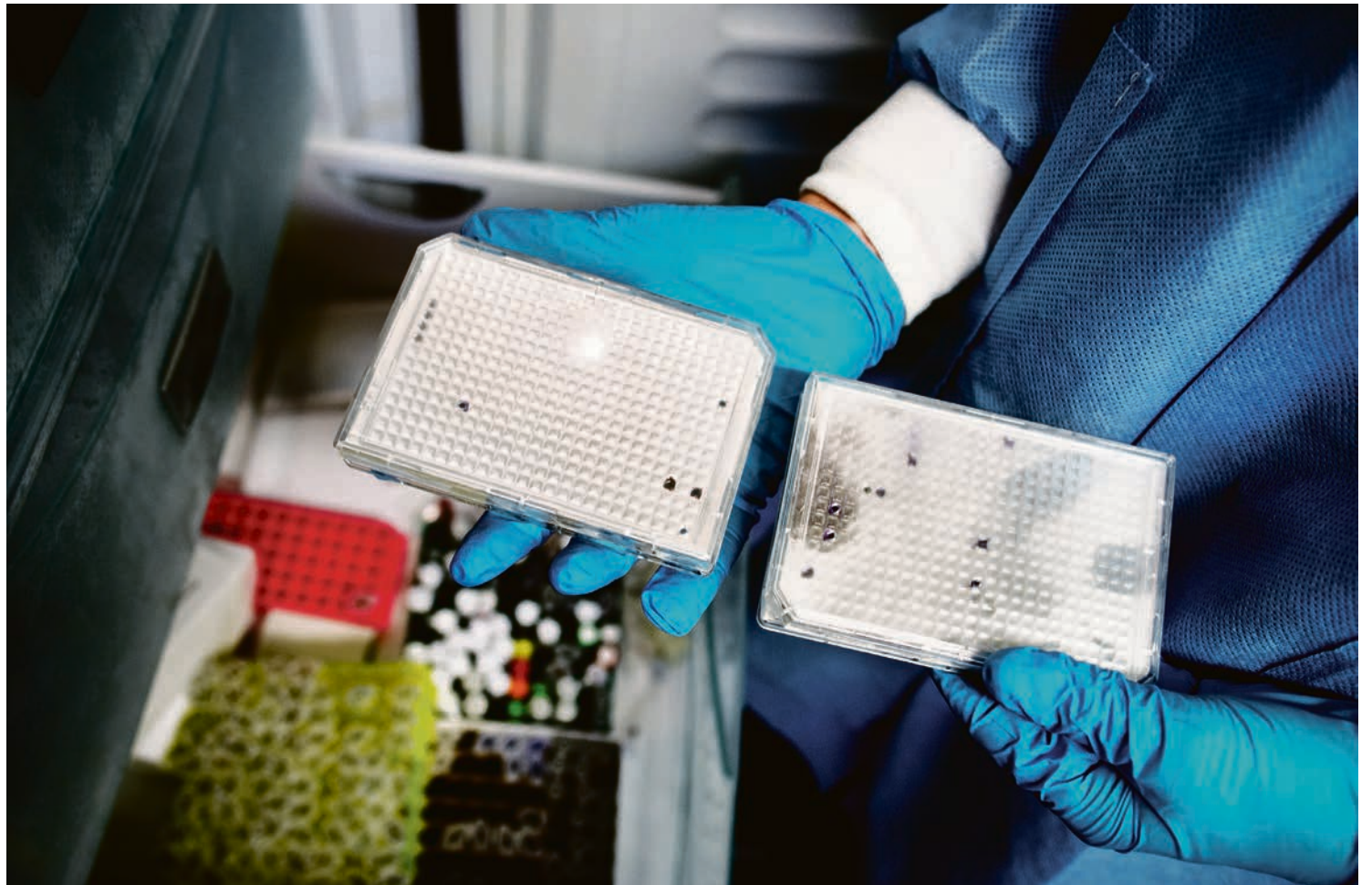
Få diktet ditt på trykk

SKRIV DIKT: Ukas dikt gjør comeback i Universitas. Har du noe du gjerne vil si som ikke får plass i prosaens trange språkform? Brenner du inne med noe uforløst som du kun kan formidle gjennom poesi? Er du en ny T. S. Eliot, går du med med en aldri så liten Petrarca i magen, eller har du mer til felles med Olav H. Hauge? Kanskje er du den neste surkålpoeten. Fra og

med neste nummer begynner vi igjen med ukas dikt. Det betyr at du kan sende inn ditt dikt til oss, og bli valgt ut til å komme på trykk i den ukentlige spalten.

Diktene må være på maksimalt 20 verselinjer på tilsammen 500 tegn, mellomrom ikke medregnet.

Send inn ditt dikt til universitas@universitas.no og merk e-posten «Dikt».

Som å bygge Lego: Studentene sammenlikner biobrikkene de bruker med legoklosser.

International Genetically Engineered Machine (iGEM)

- Verdensomfattende forskningskonkurranse i syntetisk biologi, der 246 lag jobber over en lengre periode med hvert sitt prosjekt.
- Har som mål å bidra til å bygge et fagmiljø som forvalter biologisk teknologi på en trygg og samfunnsnyttig måte.
- Vinneren er ikke nødvendigvis den som blir ferdig med prosjektet. Man blir belønnet for å være nytenkende og skape et produkt som er til nytte for samfunnet.
- Arrangeres i 2014 i Boston i slutten av oktober.

å sette søkelys på viktige problemer innen bioteknologifeltet. For teknologien bak kan vise seg å bli svært farlig dersom den havner i gale hender. Det siste tiåret har gitt ny teknologi som gjør at man kan fremstille arvemateriale syntetisk, og det er denne teknologien som danner grunnlaget for det vi kaller syntetisk biologi. Med riktig utstyr kan man lage smittefarlige bakterier eller virus.

Rogne mener bioterrorisme er en av de store utfordringene til fagfeltet. Kunnskap om hvilke muligheter syntetisk biologi gir, medfører en betydelig psykologisk effekt, selv om trusselen i realiteten kanskje ikke er så stor.

– Bioterrorisme kan komme

fra forskningsmiljøet selv eller fra studenter, og det er en utfordring å ha oversikt over alle menneskene som ferdes på slike store områder, sier Rogne.

Må respektere faget

Rogne mener det er viktig å ha problematikken i bakhodet. Biologien er komplisert, og det er viktig å vite hva man driver med når man begynner å leke seg med biologisk materiale.

– Det er et problem hvis forskerne som driver med dette får en forenklet holdning til genetikk og til naturen. Man trenger både biologisk kunnskap og respekt for faget når man skal drive med dette.

«Det er klart det blir lettere å produsere biologiske våpen med den nye teknologien.»

Paul Grini, førsteamanuensis ved Institutt for biovitenskap ved UiO

Rogne understreker at det er viktig å være ydmyk overfor naturen når man driver med slik forskning.

– Man får uhorvelig mange muligheter når man har tilgang på så mye materiale. Nettopp på grunn av de mange mulighetene må de som jobber med dette føle et visst ansvar for å drive etisk forskning. Prosjekter som iGEM bidrar til dette, sier direktøren.

– Enormt fremskritt

Det fremadstormende fagfeltet bygger på såkalt gensløyd, som allerede på 1970-tallet åpnet mulighetene for å sette sammen allerede eksisterende arvemateriale til nye konstruksjoner.

Mulighetene til å forske på genteknologi har så langt vært begrenset til å bygge sammen allerede eksisterende gensammensetninger. Nå kan man dykke enda dypere, og bygge akkurat den DNA-tråden man ønsker.

Samme som baking

Paul Grini, førsteamanuensis ved Institutt for biovitenskap ved

UiO forklarer at prinsippene er de samme som når man baker.

– Syntetisk biologi gjør at vi kan lage helt nye kombinasjoner som ikke finnes i naturen. På denne måten kan vi lage det vi trenger uavhengig av hva vi har fra før.

– Det fungerer litt som en brødbakemaskin, der man legger inn ingredienser og kjører dem gjennom en maskin. Disse ingrediensene danner nye DNA-tråder som kan brukes i biologisk forskning, forklarer Grini.

Han mener det er mennesker – ikke teknologi – som skaper problemer, og at faren i realiteten ikke er så veldig stor.

– Det er klart det blir lettere å produsere biologiske våpen med den nye teknologien. Men forskningen på dette området foregår i svært kontrollerte former, og veien er heldigvis lang fra en syntetisk DNA-tråd til et aktivt fungerende virus, sier Grini.

«Vm i biokjemi»

På laboratoriet har studentene hengt fra seg de blå frakkene for

Bioterrorisme

- Biologisk terrorisme går ut på å plassere bakterier eller virus på utvalgte steder, der hensikten å smitte eller drepe mennesker, dyr eller planter.
- FN har forbyr produksjon og lagring av biologiske våpen, og Verdens Helseorganisasjon har lagt ned forbud mot dyrking av en rekke bakterier i laboratorier på grunn av fare for bioterrorisme. Folkehelseinstituttet overvåker også smittsomme sykdommer for å kunne oppdage overlagt spredning av smittestoffer.
- Bruken av biologiske våpen er vanskelig å oppdage, og oppdages derfor ofte etter at sykdommen har brutt ut hos smittede mennesker eller dyr.
- Miltbrann, kopper og botulisme er alle dødelige sykdommer med høy smittefare.

dagen. Alle strukturer er trygt bevart i fryseren som viser 77 minusgrader.

Forskerspirene gleder seg til det de kaller «Vm i biokjemi», men innser at fagfeltet står overfor store utfordringer. De er likevel ikke veldig bekymret for bioterrorisme – enn så lenge.

– Det krever en del kunnskap, men denne kunnskapen er jo ikke veldig vanskelig å få tak i. Antibiotikaresistente bakterier er jeg nok mer redd for, sier student Elina Melteig.

i.e.gipling@universitas.no

Pikettys problem

Merkelapp: Velferdstingets boligpolitiske idéverksted brukte Pikettys navn som vignett. Det var likevel vanskelig å oppfatte at økonomen stod sentralt på møtet.

Økonomen Thomas Piketty har begrenset relevans i den norske debatten, mener økonomer. Likevel er han på alles lepper. Har han blitt for sexy for sitt eget beste?

Professor-hype

tekst Magnus Newth
foto Hans Dalane-Hval

I disse dager kan man knapt kaste en innføringsbok i samfunnsøkonomi uten å treffe en selverklært ekspert på Thomas Piketty. Da Velferdstinget i Oslo og Akershus nylig holdt et møte om den norske boligkrisa, skulle utfordringen forstås gjennom den franske økonomens ideer om ulikheter.

– Økonomi er veldig spennende hvis man er interessert, men tanken bak bruken av Piketty var at arrangementet skulle sette studentboligspørsmålet inn i et bredere perspektiv, sier leder av Velferdstinget Kaia Mari Rosseland.

Kapitalskryt

At *Kapitalen i det 21. århundre* er den boka flest har skrytt på seg å ha lest i sommer, er den største nye innsikten fra møtet på Villa Eika. Paneldeltagerne brukte ikke mange minutter på den franske økonomen før de var tilbake i sine vante politiske spor.

– Det var opp til innlederne hva de ville fokusere på. De lagde sin egen presentasjon og debatten havnet nok litt utenfor Piketty, sier Rosseland.

Hva er årsaken til at en 700 sider lang bok har fått såpass stor plass i den norske debatten, når kun de færreste har lest den?

Debatten bommer

– Pikettys bok kom på riktig tidspunkt. Den er et viktig arbeid, den provoserte til debatt og den fremstår tilgjengelig og til og med enkel, forteller den svenske økonomen Jesper Roine.

Han er i Norge i forbindelse med sin nye bok *Thomas Piketty forklart*, der han oppsummerer Pikettys arbeid og forsøker å gjøre det mer relevant for en nordisk debatt. Tidligere har han selv samarbeidet med Piketty og bidratt med deler av det svenske tallmaterialet som brukes i *Kapitalen*.

– Dessverre har mange valgt ut litt forskjellige deler av *Kapitalen* for å gi seg selv tyngde. Enn så lenge har ikke Pikettys ideer landet helt. De har skapt en masse

debatt, men kan ikke sies å ha fått noen store faktiske konsekvenser, forteller Roine.

Kontroversielle forslag

Han er ikke i tvil om at diskusjonen vil vedvare, men synes ikke debatten så langt har vært særlig produktiv.

– Folk henger seg opp i delene der han spekulerer og kommer med forslag, sier Roine.

Han forteller at 90 prosent av boken er et svært viktig vitenskapelig arbeid basert på et enormt tallmateriale.

– Det er den viktigste delen, og den som burde informere debatten. De resterende 10 prosentene er mer kontroversielle forslag til hvordan minske den voksende ulikheten. Det er rundt denne delen debatten har stoppet litt, sier Roine.

Mindre relevant

Den norske økonomen professor Kalle Moene er enig med Roine.

– Arbeidet til Piketty har fått mye anerkjennelse innad i øko-

nomimiljøet. Mesteparten av diskusjonen rundt boka drives heller ikke av en uenighet mellom økonomer, sier Moene.

Han mener debatten rundt boka er litt medieskapt, og på siden av saken.

Professor Einar Lie ved Universitetet i Oslo, mener Pikettys teser om kapitalismens utvikling i vesten er både dristige og relevante.

– Men de sier mer om USA, England og Frankrike enn det gjør om Norge, mener professoren.

Han synes ikke det gir mening å støtte seg på Pikettys ideer i den norske debatten.

– Han er rett og slett ikke så godt egnet til det. Det er en virkelig fascinerende bok, og jeg vil ikke snakke boken ned. Men i den norske debatten tilfører han ikke så mye, sier Lie.

Kjedelig rocke-stjerneøkonom

Piketty fullførte doktorgraden sin i 1993 da han var 22 år gammel. Myten om det økonomiske vidunderbarnet eksploderte samtidig med interessen for boka i

Thomas Piketty

- Fransk økonom og professor ved nystartede Paris School of Economics
- Forfatter av boka *Le Capital au XXIe siècle, Kapitalen i det 21. århundre*
- Har kartlagt den historiske utviklingen av økonomisk ulikhet i store deler av verden.
- Ble for alvor kjent etter at boken kom på engelsk og ble plukket opp i den amerikanske debatten.

den amerikanske debatten i 2013. Personen Piketty er nærmest blitt synonym med bokens innhold.

– En rockestjerne er han nok ikke. Da han kom til Sverige i juli ble folk skuffet over hvor *tråkig* han var, forteller Roine.

Tjener på oppstyret

Tittelen på Pikettys bok er en åpenbar allusjon til Karl Marx' hovedverk *Kapitalen*, noe som har vekket oppsikt.

– Han har flere ganger avkrefet at han er sosialist, men han visste hva slags reaksjon tittelen ville få, sier Roine.

Einar Lie tror Piketty i det store

«Da Piketty kom til Sverige i juli ble folk skuffet over hvor *tråkig* han var.»

Jesper Roine, forfatter og professor i økonomi

FOTO: ESKIL WIE

Forenkler: Professor og forfatter Jesper Roine har selv arbeidet med kjendisøkonomen Piketty, men synes ikke at franskmannen var noe særlig rock n roll.

og det hele er tjent med oppstyret rundt ham.

– Hvis målet hans er å bli kjent og skape oppmerksomhet, tjener debatten ham veldig godt. Han velger jo å gå høyt på banen ved å avslutte boken med veldig spissede policyråd. Han uttaler seg også veldig kritisk og litt nedlatende til økonomiprofesjonen. Han kjenner feltet så godt at han vet dette skaper debatt, sier Lie

En bok for alle?

Pikettys *Kapitalen* er blitt en bestselger, utypisk nok for en fagbok i økonomi. Den har fått skryt for å være velskrevet og lett tilgjengelig. På bokgiganten Amazons lese Brett Kindle skal den imidlertid være blant bøkene folk fullfører minst.

Kalle Moene mener boka godt kan leses av lekfolk, men at den fremdeles er krevende.

– Den er ikke perfekt, men perfekte bøker er gjerne kjedelige. *Kapitalen* stiller svært viktige spørsmål og kommer med noen kreative forslag. Man kan ikke sette seg til med en bok på 700 sider og forvente at man skal huske eller forstå alt.

Vil du forstå Piketty bedre? Vi anmelder Jesper Roines bok på side 23.

kulturredaksjonen@universitas.no

Slik lur du vennene dine til å tro du har lest *Kapitalen*:

- Les noen anmeldelser så du får en slags idé om hva den handler om.
- Vær enig med Piketty. Å være uenig i noe du ikke vet noe om er kun for viderekommende.
- Lær deg noen fraser og utbasuner dem med stor selvtillit. For eksempel:
 - Ulikhet blir det definierende politiske spørsmålet for vår generasjon!
 - Jeg er ikke overbevist av Piketty's valg om å inkludere bolig i sin definisjon av kapital!
 - Hverken høyre- eller venstresiden har tatt innover seg implikasjonene av Kapitalen!
 - Dette har vi visst om i årevis, men datamaterialet er imponerende!
 - Noen vil kalle ham en ny Marx, men jeg er ikke enig!
- Husk Pikettys formel $r > g$. Den betyr at avkastning på kapital er større enn økonomisk vekst forøvrig. Hevd at det vil få katastrofale følger på lang sikt. Hvis noen ber deg utdype bør du mumle noe om Marx og stadig økende akkumulasjon mens du forlater rommet.

SE ANMELDELSER SIDE 23

MIN STUDIETID

tekst Benedicte Tobiassen
foto Birte Nystad Magnussen

■ HVEM:	Jenny Jordahl
■ STUDERTE:	Visuell kommunikasjon ved Kunsthøgskolen i Oslo
■ NÅR:	2008–2011
■ AKTUELL MED:	Tegneseriestripene «Sommerkroppen» og «Sommerkroppen 2.0» som ble publisert i Aftenposten

Cava, krill og strenge krav

– **Jeg kan si** at jeg er *visuell kommunikator*, høres det ikke flott ut? fleiper Jenny Jordahl (25).

Da Aftenposten-tegneren startet sin bachelorgrad ved Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO) kom hun rett fra videregående. Der var hun vant til strenge krav og mye jobb, men hverdagen på KHiO viste seg å være en annen.

– Kunsthøgskolen var nok litt mer flytende. I begynnelsen leverte jeg alltid på fristen, men lærte raskt at det ikke var noen vits. Fristene ble alltid utsatt uansett.

Jordahl forteller at hun var en strukturert, ivrig og uerfaren student.

– Jeg møtte opp tidlig på morgenen hele tiden, og det var det ingen andre som gjorde.

En ny verden åpenbarte seg da hun skjønte at hun kunne senke skuldrene noen hakk og sove lengre om morgenen.

– Det var helt fantastisk. Jeg fikk gjort så mye mer, og ting jeg gjorde ble så mye bedre.

Selv om den unge designeren er fornøyd med både utdanning og studiested, mener hun det er store rom for forbedringer.

– Kunsthøgskolen var ikke så gode på å ligge foran når det kom

til ny teknologi, noe jeg er svært opptatt av. Vi jobbet veldig lite digitalt. Det savnet jeg, og det skulle jeg gjerne vært litt mer forberedt på da jeg kom ut i arbeidslivet. Og så burde de vært litt strengere. Etter endt utdanning møter man en

glissent besøk.

– Det var som regel bare oss fra andre trinn der. Bortsett fra en gang da vi solgte cava.

Jordahl trekker på smilebåndet og forteller om den ekstravagante mannen med den gigantiske pels-

hatten som forvillet seg inn i baren deres den kvelden.

– Han hevdet at han var mangemillionær fra Amerika, og trodde han var i et slags galleri. Han endte opp med å kjøpe alle flaskene med cava og spanderte på alle som var der.

Hun kan ikke huske helt hvor mange flasker det var, men forteller at de fikk inn mange tusen kroner.

– Vi drakk til vi stupte.

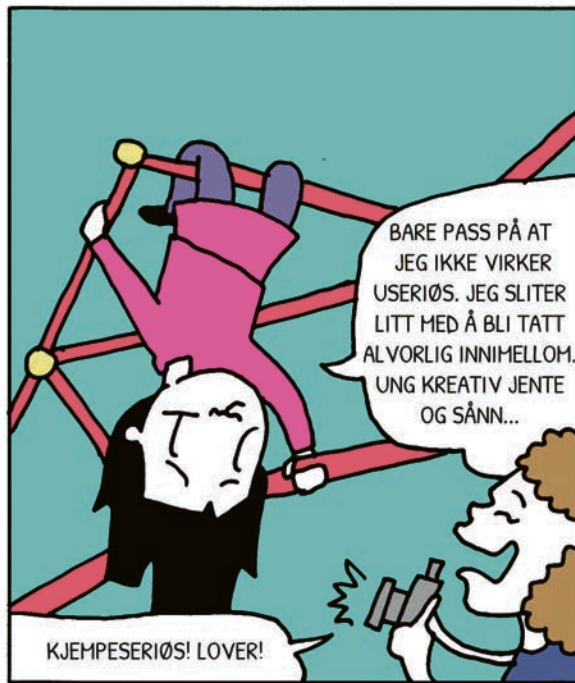
Jordahl innrømmer

at det ble mye drikking i løpet av de tre årene hun studerte. – Noen glass mens man jobbet med prosjekter sent på kveldene, og av og til endte det med fest i stedet for produktivt arbeid.

Som en overgjennomsnittet lærelysten student skulle Jordahl gjerne studert mer.

– Jeg tror det er viktig å kunne mange ting, og noen ganger har jeg lyst til å bare bli *alt*. Kanskje jeg skulle studert marinebiologi, noe ordentlig håndfast. Da kunne jeg forsket på krill eller noe, ler hun.

benedicte.tobiassen@universitas.no

«Jeg tror det er viktig å kunne mange ting, og noen ganger har jeg lyst til å bare bli *alt*. Kanskje jeg skulle studert marinebiologi, noe ordentlig håndfast. Da kunne jeg forsket på krill eller noe.»

verden full av deadlines. Studietiden bør reflektere arbeidslivet i større grad, sier Jordahl.

I andre klasse overtok Jordahl og klassekameratene ansvaret for fredagsbaren ved KHiO. Hun forteller om sterile lokaler og

Hvordan
har du det
– egentlig?

Ring eller skriv.
Vi er her. Alltid.

 Kirkens SOS

FORLAGENES
**STORE
BOK
SALG**

28.–30. AUGUST
FILMENS HUS
DRONNINGENS GATE 16

ÅPNINGSTIDER
TORS DAG 28.8
11–19
FREDAG 29.8
11–18
LØRDAG 30.8
10–15

**PAX OKTOBER PRESS SAMLAGET SPARTACUS DREYER HUMANIST
MANIFEST OMNIPAX KONTUR MINUSKEL PEGASUS BOKVENNEN
SOLUM TRANSIT VIDARFORLAGET**

MED BØKER FRA:
KARL OVE KNAUSGÅRD
HARUKI MURAKAMI
JARED DIAMOND
ANNE B. RAGDE
THOMAS BERNHARD
MICHEL FOUCAULT
LINN ULLMANN
JON MICHELET
ANNA GAVALDA
JON FOSSE
TOR ÅGE BRINGSVÆRD
SIMONE DE BEAUVOIR
KJARTAN FLØGSTAD
VIRGINIA WOOLF
KJELL ASKILDSSEN
OLAV H. HAUGE
FERNANDO PESSOA
HILARY MANTEL
PULVERHEKSA
JAKOB OG NEIKOB
OG MANGE, MANGE FLERE

**KVALITETSLITTERATUR
FRA 20,- KR**

Reklame, forbruk og gjeld

– Å LÆRE OM PERSONLIG ØKONOMI

Velkommen til et tverrfaglig seminar om
opplæring i personlig økonomi

22. oktober 2014

ved **Høgskolen i Oslo, Pilestredet 46.**

Foredrag, diskusjoner og paneldebatt.
Gratis adgang.

Hva får jeg ut av å delta på seminaret?

- Kunnskap om dagens unge og deres økonomiske utfordringer
- Innsikt i måter å tilnærme seg undervisning i personlig økonomi i forhold til Rammeplanen for lærerutdanning, Kunnskapsløftet og reviderte læreplaner
- Erfaringer med et utvalg av ressursmateriell, undervisningsmetoder og opplæringsmaterieill
- Anledning til å diskutere med andre egne erfaringer med opplæring i personlig økonomi
- Inspirasjon til å prøve nye måter å undervise

Foredrag og paneldebatt med bl.a.

Arild Hermstad (leder av *Framtiden i våre hender*),
Elisabeth Realfsen (redaktør i *Forbrukerportalen.no/*
Forbrukerrådet) og **Christian Poppe** (forsker ved SIFO,
Statens Institutt for Forbruksforskning). Vel møtt!

Påmelding innen 6. oktober 2014

www.perlprojects.org

Hedmark University College

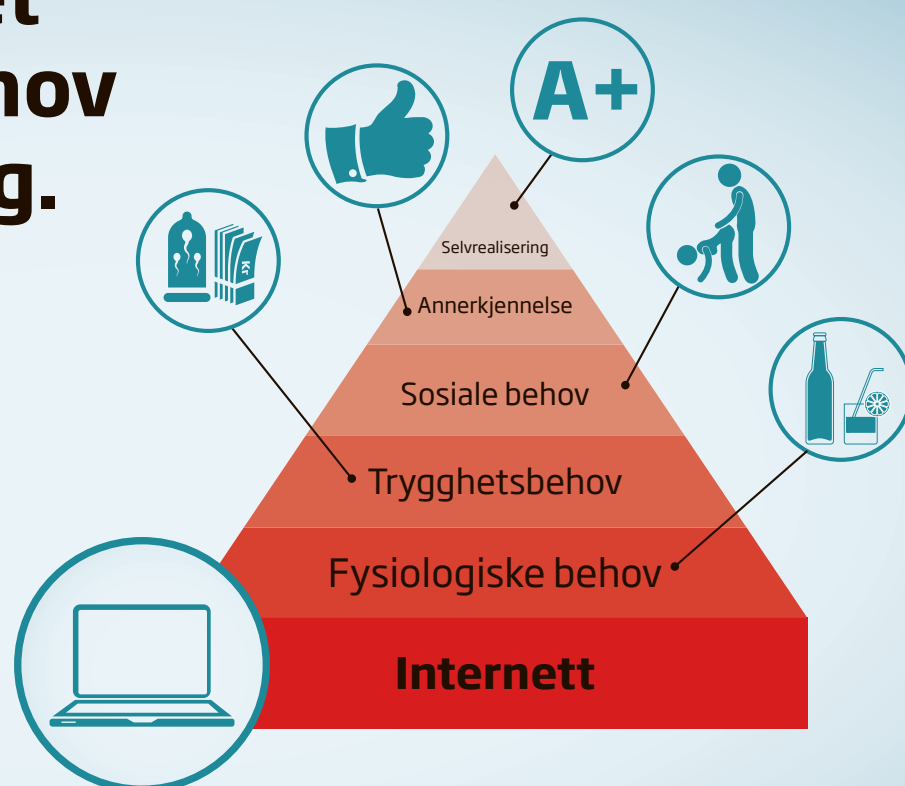
På oppdrag fra Barne-,
likestillings- og inkluderings-
departementet

Raskt internett er et grunnleggende behov i en studenthverdag.

Bor du i en SiO-bolig får du **100 Mbit**
fiberbredbånd for kun **99,- i måneden.**

Bestill i dag på 21 99 33 66
eller besøk lynet.no

LYNET
INTERNETT

Hera Gazette KF-54 / Foto: Eldor

SELV OM INGEN ANDRE SER DET

SELV OM DU IKKE HUSKER.
SELV OM DU FØLER SKYLD.
SELV OM DU VAR FULL.

Overgrepsmottaket på Legevakten i Oslo er gratis og døgnåpent for deg som har blitt utsatt for voldtekt eller andre seksuelle krenkelser. Du får rask hjelp. Vi tilbyr samtaler og medisinske undersøkelser. Vi sikrer spor, i tilfelle du vil anmelde. Både kvinner og menn får hjelp.

Døgnåpen telefon: 23 48 70 90 | Legevakten.oslo.kommune.no | Storgata 40

Oslo kommune

anmelderredaktør:
mgnewth@universitas.no

Magnus Newth
404 70 501

ANMELDELSER

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

Radio Nova

Mandag
06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Novarkivet
10.00: Das Kapital
10.30: Novamusikk
11.00: A-lista
12.00: Novamusikk
19.00: Bra Trommis
20.30: Sort Kanal
21.30: Lillesalen konsertserie
22.00: Overkill
23.00: Rolige Vibber
23.30: Électronique
00.00: Fri Form Radio

Tirsdag
06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Vitenselskapet
10.30: Grenseløst
11.00: Teknova
11.30: Novamusikk
21.30: Dag for dag
Onsdag
06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Tekstbehandlingsprogrammet

Torsdag
06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Nova Noir
12.00: Det Fiktive Selskab
17.00: Ærlig talt

Fredag
06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Opplysningen 99.3
11.00: Nyhetsfredag
12.00: Radiotjenesten
12.30: Skallebank
13.00: Novamusikk
19.00: Nova Nedstrippa
20.00: Goodshit
21.00: Nova Amor
22.00: Dub Dubhead
23.00: XO Hiphop

Lørdag
01.00: Novanatt
09.00: Best of Frokost
11.00: Novamusikk
16.00: Reserverbenken
17.00: Lillesalen konsertserie
18.00: Pils og plater
Søndag
01.00: Novanatt
07.00: Tanketog
12.00: Dokunova
12.30: Klagenemnda
14.00: Du skulle ha vært der
15.00: Sorgenfri
16.00: Snakker ikke norsk
17.30: Novamusikk

Plate:

Halvgjort med tommel opp

Kun ti måneder etter den selvtitulerte debuten følger bergenserne i Ewig Din For Alltid opp med *Åtte Minutter Fra Solen*. Bandet består fortsatt av Pogo Pops-sjef Frank Hammersland, «Sergeant» Petter Folkedal, samt Per Arne Fjeldstad og Frode Unneland som begge spilte i en skokk av mer og mindre profilerte bergensband på 90-tallet og årene som fulgte. Låtskriveransvar og vokal er demokratisk fordelt mellom alle på albumets ni låter. Bergens egen Rick Rubin – Yngve Sætre – bidrar med en sparsom og luftig produksjon. Resultatet er mildt sagt sprikende.

Skiva har sine kvaliteter – den mest åpenbare av dem er Hammersland selv. «Og Det E Bare Deg» og «En Annen

Dag» – begge anført av Hammersland – er eksempler på godt pop-håndverk. «Tour De Stress» er – sin kleine tittel til tross – en fengende låt, mens «Åpenbart» har kledelige musikalske nikk til Lennon/McCartney. Resten av skiva vaser mellom det uengasjerende og det anmassende. Det finnes dog ett hederlig unntak: sistespetet «Motorvei». Et jevnere knippe poplåter kunne fått den smått psykedeliske avslutningssalven til å føles malplassert. I stedet blir låta en oppmerksomhetskrevenne redning fra forglemmeligheten.

Åtte Minutter Fra Solen bærer på godt og vondt preg av fire individualister som har gjort som de vil. Produksjonen er derimot konsistent – dessverre til en slik grad at den for

Ewig Din For Alltid

Åtte Minutter Fra Solen
Plateselskap: **Apollon/Karisma Records**

sjeldent klarer å løfte frem låtenes fulle potensiale. Ewig Din For Alltid fremstår som en kompisgjeng med løs snipp og lav terskel for å gi hverandre tommel opp. Det gir dem ingen plass i evigheten denne gang.

Pål Sindre Brunstad
p.s.brunstad@universitas.no

Løp:

FOTO: ESKIL WIE

Fargefest for folk flest

For alle: «Color Me Rad» handler mer om å ha det gøy enn det handler om å løpe.

«Color Me Rad» lar deg være barn igjen i fem kilometer i strekk.

Fargeløpet «Color Me Rad» er basert på den indiske festivalen Holi, der man setter kaste- og klasseskiller til side for å feire mulighetene et nytt år byr på, blant annet ved å kaste maling på hverandre. I Norge kombineres konseptet med et fem kilometer langt løp, der målet ikke er å komme fortest mulig i mål, men å ha det gøy når man løper.

Når man ankommer Holmenkollen stasjon er det liten tvil om at fargeløpet har trukket mange mennesker. Hele den stappfulle t-banen tømmes her. Noen har allerede laget hull på posen med fargepulver som

de har fått utdelt, mens andre har pyntet seg med tutuer, stripe knestømper eller klovneparykk. Ved skihoppet står en rekke boder i alle farger, klare til å ta i mot feststemte deltakere. Her er det mulighet for å kjøpe seg en matbit, treningsutstyr eller flere farger man kan pynte seg med. Utover dagen fortsetter antallet mennesker å øke, og den kleine stemningen foran scenen erstattes etter hvert med partystemning.

Informasjonsboden glimrer med sitt fravær, og dette fører til en del forvirring. Flere deltakere blir stående og se spørrende på

hverandre, men det viser seg at man kan stille seg opp ved startstreken så fort startnummeret er festet på den hvite t-skjorten. Startskuddet går, og hundre mennesker løper gjennom den første skyen med fargepulver. For hver kilometer man løper, må man gjennom en ny fargesky, og den største utfordringen er å komme seg gjennom løpet uten å få pulveret i øyne og hals. Til tross for at man får utdelt solbriller, må undertegnede en tur innom førstehjelpsboden for å få skyllet øynene fri for pulver.

Fem kilometer er tilbaketil, og endor-

«Color Me Rad»

Sted: **Holmenkollen**
Tid: **Lørdag 23. august**

finene løper løpsk idet man krysser målstreken. Verken hår- eller hudfarge er den samme som før man begynte å løpe, og det hele føles litt absurd. «Color Me Rad» lover deg en dag med moro, der du får lov til å leke og oppføre deg som et barn i fem kilometer i strekk. Det har de absolutt fått til.

Ingrid Elise Gipling
i.e.gipling@universitas.no

Piknik i Parken

Hvor: Vigeland-museet

Når: 30.-31. august

Eivind Eide Skaufjord, journalist i Universitas

Ukas anbefaling

En siste krampetrekning

Enkelte trakk kanskje et lettelsens sukk etter Øya og tenkte at nå er det endelig over for denne gang. La hverdagen komme, skole og jobb og de greiene der. Og trenger egentlig Oslo en ny festival? Det vil antagelig ettertiden vise. Men PiPs visjon, om enn noe pretensjøs, virker lovende. En mer lavmælt og tilbakelemt festi-

val med bra mat og drikke og gode muligheter for lounging på gresset. Lineupen er også spennende, med en god miks av norske og internasjonale artister. John Grant, Susanne Sundfør, Siri Nilsen og Robert Ellis er bare et lite utvalg. Det kan fort hende at dette blir den perfekte avslutningen på en hektisk festivalsommer.

Pensum-lister

Hvor: Akademika

Ingrid Elise Gipling, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Lytt til erfarne pensumryttere

Nå som fadderukene er over, er det på tide å få en oversikt over hva du skal lese i løpet av høsten. En kjapp tur innom Akademika lar deg enkelt plukke samtlige bøker, og enda litt fra én og samme hylle. Du kan i løpet av få minutter spankulere ut av butikken med betydelig slankere lommebok. Hvert eneste semester går naive førsteårsstu-

denter på den samme smellen. Hvem har vel ikke opplevd å følge Akademikas velmenende pensumanbefalinger, for så å selge en haug ubrukte bøker til halv pris neste semester? Noen ganger lønner det seg rett og slett å lytte til de gamle; presise pensumråd får du ikke fra studentenes egen bokhandel, men fra en eldre medstudent.

Film:

En liten beat av ingenting

I løpet av de to timene *Beatles* bruker på å rulle over kinolerretet, er det virkelig ingenting som vitner om at historien om hovedperson Kim Karlsen og vennene hans fra Vestheim skole har beveget et eneste sinn i den opprinnelige fortellingen.

Beatles har nærmest vært et obligatorisk stykke lesning siden boka kom ut i 1984. Derfor er det enkelt å forstå motivasjonen bak filmatiseringen, og tilsvarende vanskelig å begripe hvordan regissør Peter Flinth har endt opp med et resultat som virker så til de grader uinspirert. Kim Karlsen (Louis Williams) henger rundt på Frogner med vennene sine, Ola, Seb og Gunnar. De spiller The Beatles på vinyl og drømmer om å starte band. Et av momentene som har blitt viet oppmerksomhet i forbindelse med filmatiseringen av Saabye Christensens bok, er valget om å fortette handlingen, slik at den utspiller seg i løpet av ett år og ikke flere. Det er ingen tvil om at det må ha vært vanskelig for

manusforfatter Axel Hellstenius å betone enkelte deler fremfor andre, men han har ikke lykket med å konstruere noe nytt narrativ rundt guttegjengingen. Historien spriker og det er vanskelig å svare på hva denne filmen egentlig handler om. Før vi rekker å komme ordentlig innpå gutte-firkløveret er det allerede blitt sommerferie, og gjengen drar hvert til sitt. Romansen som så utspiller seg mellom Kim Karlsen og ei ukjent jente fra Gimle kino er i og for seg søt, men etterfølges ikke av dybde eller alvor. I stedet følger filmen opp med enda flere dameproblemer. Både band-drøm, familierelasjoner og samholdet mellom guttene havner fullstendig på siden av det melodramatiske og lite eksepjonelle forholdet mellom Kim og Cecilie (Susanne Boucher), som er den mystiske nye jenta i klassen. Kjærlighetskonflikten mellom to ungdomsskoleelever kunne vært en bra ting dersom historien hadde gjort mer for å henvende seg til 16-17-årige kinogjengere. Men når alt for mye av filmen kun er vakre

Beatles

Av: Lars Saabye Christensen

Regi: Peter Flinth

Manus: Axel Hellstenius

Med: Louis Williams, Ole Nicolai Jørgensen, Halvor Tangen Schulz, Håvard Jackwitz, Susanne Boucher m.fl.

nærbilder, replikkvekslingen svært knapp, og skuespillet lite overbevisende, ender filmen opp mellom to stoler. Den blir for useriøs og grunn for det voksne publikum, men er alt for seig og stillestående for kids på Kim Karlsens egen alder.

Beatles er visuelt lekker, men svikter i de andre lagene. Regissør Peter Flinth har uttalt at han har måttet drepe mange av sine «darlings» under arbeidet med filmen, men å ta livet av handling, overbevisende skuespill og driv blir vanskelig å tilgi.

Vilde Sagstad Imeland
vildesi@universitas.no

Bøker:

Fra morsmelk til minneord

«**Korleis veit** dei? Jo, hand som streifer hand, lår som møter lår. Korleis? Jo, blikket, pus-ten, rørslene. Jente (16) veit. Jente (17) veit.» Frode Grytten har de siste tiårene rukket å etablere seg som en solid novelleforfatter. *Bikubesong* fra 1999 sikret ham både Brageprisen og teaterstykke, og kritikerroste *Popsongar* fulgte opp to år senere. Nå har Grytten kastet seg på mikronovelletrenden. Prosjektet begynte i desember 2011, da han begynte å publisere de små 140-tegnsnovellene på Twitter. Nå har rundt 200 av dem blitt publisert i trykt format.

Vente På Fuglen skildrer livet, på godt og vondt. Vi blir lovet fødsel, død, sorg, glede og kjærlighet, og det er også dette vi får

servert, fra morsmelk til minneord. Fordi novellene oppgir minimalt med informasjon, er det nettopp dette som er formatets styrke. Leseren blir tvunget til å aktivt ta del i fortellingen. Men Grytten har ikke klart å utnytte denne styrken. De i utgangspunktet kjedelige historiene kunne ha blitt fortalt på elegant vis, men istedenfor å ty til antydningens kunst, velger Grytten å stave ut hva som skjer. Dette gjør leseren i overkant passiv. Resultatet blir enveis og lite følelsesladd.

Språket er enkelt og uten bruk av store ord, og boken er derfor tilgjengelig og lettfordøyelig. Man kan dog stille seg spørsmålet om dette er en bok det er meningen man

Vente På Fuglen

Av: Frode Grytten

Forlag: Kagge

skal komme seg gjennom på en kveld. Overdreven tydelighet gjør at meningsinnholdet farer forbi uten å bli hengende i luften eller oppfordre til ettertanke.

Noen lysglimt finner man likevel i Vente På Fuglen, men det er dessverre litt for langt mellom dem. Grytten kan hvis han vil, og det hadde vært spennende å se hva resultatet kunne ha blitt hvis han bare hadde villet litt mer.

Ingrid Elise Gipling
i.e.gipling@universitas.no

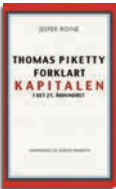
Spjærede formidlingsbukser

Kolossen Kapitalen i det 21. århundret av Thomas Piketty kan skremme noen og enhver. Det har den svenske foreleseren i nasjonaløkonomi, Jesper Roine, tatt konsekvensen av. Han har med sin *Thomas Piketty forklart* satt seg fore å sammenfatte boken, forenkle Pikettys forskning og teorier, og forklare hvorfor de også gjelder for oss her i Norden.

Innføringen er et forsøk på å gjøre Piketty allment tilgjengelig, men Roines formidlingsbukser spjærer i hans forsøk på å ha bena plantet i to vidt forskjellige leire: Roine vil både være faglig sterk nok til å bli tatt seriøst av de som kan fagfeltet, og han vil være populærvitenskapelige og tilgjengelig for de uinnvidde. Det finnes mange gode eksempler på at disse sfærene lar seg forene, men *Thomas Piketty forklart* er ikke et av dem. Vekten havner for mye over på

det vitenskapelige benet, og Roines akademiske sjel skinner klart gjennom. Kort oppsummert bør man holde seg unna ord som «redegjort» og «anføre», så lenge målet er å være lettfattelig.

Thomas Piketty forklart ender i for stor grad med å treffe de late sjelene innenfor økonomifeltet som selv ikke gidder å lese Piketty. Det hjelper heller ikke at Roine bruker mye tid og plass på å beskrive oppbygningen i boken han skal forklare, og går detaljert inn på hva Piketty sier i hvilke kapitler. Selv der hvor Roine prøver å diskutere om Piketty har rett, og hvorfor det i det hele tatt har noe å si hvordan inntekt og kapital fordeler seg i samfunnet, sliter han med å vise hvorfor Piketty har noen relevans. Der han går faglig dypere, kommer han aldri noe særlig lengre enn å si at «for folk flest handler det om rettferdighet».

Thomas Piketty forklart

Av: Jesper Roine

Forlag: Spartacus forlag

Thomas Piketty forklart er en god innføring for samfunnsøkonomi- og samfunnsvitenskapelige studenter som vil forstå Pikettys dataserier om inntektsfordeling, og hans tanker om hva disse sier om samfunnet. Men boka omvender ingen humanfaglige sjeler til økonomidisiplenes harde tallverden, og er ingen «Piketty for dummies». I alle fall ikke for HF-dummies som knapt forstår økonomi utover at inntekt er bra, ingen inntekt er ikke bra, og at det er litt kjipt om noen få rasker til seg alt.

Petter Fløttum
petter.flottum@universitas.no

Kulturkalender

Onsdag 27. august

Zoologisk museum: I 2014 har Norge syv ganger så mye hav som land? Utstillingen Kaldt hav – hete spørsmål gir en unik mulighet til å bli kjent med Norge som moderne havnasjon.

Torsdag 28. august

Salg: Tronsmos årlige bakgårdssalg går ned fra klokka 11.00 til 16.00 i Kristian Augusts gate. En institusjon hos studenter og kulturelite.

Fredag 29. august

Fest: Diamond fest presenterer fredag og lørdag nye norske talenter som kommer til å prege det neste norske musikkåret. Det skjer på Vulkan fra 21.00 og utover. Ine Hoem, Ondt blod og Rytmeklubben spiller, i tillegg til mange, mange flere.

Lørdag 30. august

Frelsesarmeen: Lørdag 30. august inviterer Frelsesarmeen Sagene til en hel dag i Bjølsenparken med både god musikk og stemning. Flotte artister skal på scenen i parken i augustvarme, deriblant Marianne Engebretsen og Ingvild Horne

Søndag 31. august

Festival: Oslos fremste feministiske bookingkollektiv Femme Brutal arrangerer festival på MIR. Musikk, workshops, kurs, foredrag og debatt. Klokka 19 er det debatt om veien ut av skjønnhetstyranni.

Mandag 01. september

FOTO: FILMWEB

Film: Cinema Neuf viser filmen Persepolis fra 2007 i Lillesalen på Chateau Neuf. Filmen skildrer tegneserieskaper Marjane Satrapi og hennes reise fra jente til kvinne i Iran.

Tirsdag 02. september

Quiz: Kjenner du alle hovedstedene i verden? Liker du å finne frem til svaret på uvanlige spørsmål? Da er quizen i Biblioteket stedet for deg hver tirsdag kl 20.00.

Gi oss beskjed om arrangementer på epost:
universitas@universitas.no

Ad notam

Universitas oppsummerer uka

Lik rett til å like utdanning

Etter å ha lest den samme evalueringsrapporten som SP-UiO-leder Marianne Andenæs, har Mats A. Kirkebirkelirkeland i Høyres studenter kommet fram til at også han, slik som Andenæs, fint kan finne støtte for sitt eget syn i rapporten.

– Rapporten gir Høyres studenter rett. Den sier klart og tydelig at vi må ha incentiver og sanksjoner og straff og denslags. Derfor er det klart at vi må ha studieavgift. Det er jo bare å få Lånekassen til

å betale denne, så har vi fremdeles lik rett til utdanning. Med «vi» tenker jeg her selvsagt på nordmenn som har krav på støtte. De «andres» like rett til utdanning sier jeg ikke at ikke er uviktig, jeg bare unngår å nevne det. Lik rett til å like utdanning har jo fremdeles også de. Alles rett er lik, men noens rett er likere enn andres, sier Kikkerbikerland til Ad notams seksjon for korrekt politisk diskurs.

Professorers «av og til er det best å være stille»-vern

Tidligere UiO-professor Arnved Nedkvitne tar til motmæle mot vår urettmessige kritikk, etter at Universitas trykket hans svar på en kommentar han var nevnt i.

– Jeg skriver at «journalisten skriver at jeg ble avskjediget for å ha «trakassert kolleger og nektet å stille på møter». Det er

Like retter leker best: Høyre-studenten Mats Kirkebirkelirkeland forklarer hvorfor det ikke er noe problem for ham selv at det innføres studieavgift, og hvorfor det derfor heller ikke er noe problem for andre.

korrekt, dersom en under «kolleger» inkluderer «ledere». Det jeg skriver er korrekt, dersom jeg under «avskjediget» også inkluderer flere andre ting som stiller min egen sak i et dårligere lys, skriver han.

HARDtåke

Inside har kastet seg på HARD-talk-bølgen, og stilte forrige uke Hans Geelmuyden til veggs. Geelmuyden.Kiese-toppen fikk hard motstand, da han oppklarte alle misforståelsene om PR-bransjen.

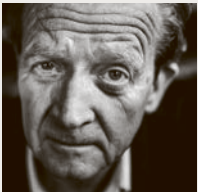
– I GK er vi ikke opptatt av kommunikasjonen i seg selv, men av den endring kommunikasjonen skaper. Det kaller vi å flytte makt. Det kan være markedsrett, politisk makt, mediemakt, finansiell makt eller ledermakt. Det er endringen vi lever for. Informasjon er bare virkemiddelet, ser du det?, sier han «trygg, reflektert og presis i sine formuleringer.»

Den konfronterende stilen i intervjuet gikk naturlig nok begge veier, og også Geelmuyden selv fikk sjansen til å stille journalisten til veggs.

– Vet du når mikroprosessoren ble satt i masseproduksjon? 71?

– Ikke dårlig. 73. Og Apple ble grunnlagt i 75.

Ad notams seksjon for kritisk og maktavslørende, nei vent! «maktflyttende» journalistikk har allerede meldt seg på Insides neste intervjukurs, for å lære hvordan man avslører tåkeprat.

Tåkefyrstekake: Hvis bare Hans Geelmuyden får flyttet nok makt, kommer demokratiet til å bli så mye bedre. «Det er det som får oss til å sprette opp av sengen klokken fem om morgenen».

Vi spør

av Vilde Sagstad Imeland

Ikke barnslige: Tord Øverland vil heller at folk skal holde hender rundt jordkloden enn, vel, penisser.

Studenter er ikke barnslige

Studentparlamentleder på Høgskolen, Tord Øverland, mener det må være opp til hver enkelt hvor mange penisser man vil ha.

Tord Øverland, det har kommet kritikk mot penisfokus i fadderuka. Som studentparlamentsleder på Høgskolen, synes du det er for mange penisser på faddererne?

Nei, jeg synes fadderbarna har oppført seg fint.

I Khrono skrives det at dere kanskje heller bør fortsette dannelsesprosjektet enn å vise barsnligheter. Hvor viktig er dannelsesprosjektet på Høgskolen i Oslo og Akershus?

Dannelsesprosjektet er viktig. Det handler om å ta til seg en kultur over tid, og om å finne gode løsninger.

Men penisser, har de en plass i ens persons dannelse?

Nja, jeg vet ikke. Jeg er faktisk

ikke helt sikker på om de har det.

Men la oss legge penisplassing til siden. Hvor mange penisser er for mange penisser?

Tenker du for én person eller på en genser?

Vel...

Jeg tror uansett det må være opp til den enkelte å bestemme hvor mange penisser det skal være i ens liv.

Men Øverland, er dere for barnslige?

Næh!

Penisser er tydeligvis ikke symboler for internasjonalisering. Hvilke symboler mener du best fremmer

internasjonalisering?

Det var jo et veldig godt spørsmål. Jeg har ikke tenkt så mye over akkurat det. Eller jo, vent! Jordkloden. Hvis man har bilde av noen som holder hendene rundt jordkloden, tror jeg det blir et fint bilde.

Om det ikke sømmer seg med penisser på faddere, hvor hører de hjemme?

Helst i sine egne bukser.

Du har tidligere profilert deg som en «hard» leder, men det virker som om høsten ligger an til å få et sviktende penisfokus. Vil du vurdere din stilling?

Det gjør jeg daglig.

baksiden@universitas.no

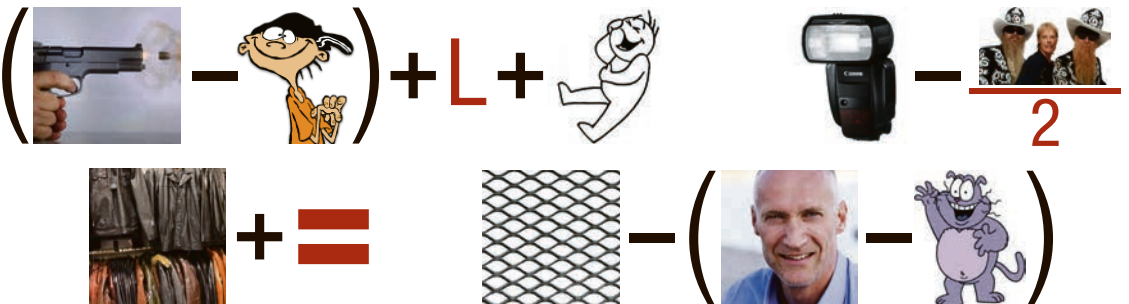
Panto

av Thomas Sørli Hansen

Rebus

av Håkon Sukuvara

HINT: Streik, eller bare litt lengre sommerferie? Send svar til hakon.sukuvara@universitas.no.
FORRIGE UKES LØSNING: «Velkommen til nytt semester». Det skjønte Herman Kruse. Neste gang skal du slippe å lete fram e-postadresser på egen hånd.

UniversitasQuiz

av Anders R. Erikstad, Vegard R. Erikstad og Simen Braaten
Juniorborgesmestre i quiz

- En ny sesong av Premier League er godt i gang. Hvilke tre klubber rykket opp dit fra Championship i forrige sesong?
- 1.august fikk Handelshøyskolen BI ny rektor. Hva heter han, og hva het den forrige rektoren på BI?
- Hvilke to norske sprintere fikk denne helgen kongepokaler under friidretts-NM?
- De to løper for samme klubb. Navnet på klubben er lydløst som det engelske navnet på et dyr. Hva heter klubben?
- Hva heter filmen som vant prisen for beste norske film under årets Amanda-pris-utdeling?
- Hvilken amerikansk delstat har en hovedstad som deler navn med en type dans?
- Hvilken forfatter og filosof, som døde i 2011, var Tsjekkias første president fra 1993 til 2003?
- Avisen med størst opplag i Europa har et navn som uttales likt som etternavnet til en svensk minister. Hva er navnet?
- Hva er navnet på Bob Dylans hittil siste studioalbum, på det siste stykket Shakespeare skrev og på en brun bule i Oslo?
- Etternavnet til forfatteren av boka «Når villdyret våkner» er også navnet på en hovedstad – hvilken?

- Queens Park Rangers, Leicester City
- Inge Jøan Hennesand (ny) og Tom Col-
- Jaysumna Saldy Ndure og Ezinne Okpa-
- Bild og utenriksminister Carl Bildt
- Tusen ganger god natt
- West Virginia, hovedstaden heter Char-
- Václav Havel
8. Bild og utenriksminister Carl Bildt
- Tempel
- B.U.L